O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
MILLIY KITOB PALATASI

Kuch — adolatda

Adolat

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-siyosiy va huquqiy gazetasi

☼ 1995 yil 22 fevraldan chiqa boshlagan ☼ 2001 yil 21 centyabr ☼ juma ☼ № 37 (324) ☼ sotuvda erkin narxda

● **Мен фақатгина бир фикр аҳолимизнинг доимий диққат-эътиборида бўлишини истардим: агар биз бугунги ҳаётимизга, бунёдкорлик ишларимизга, эришаётган ютуқларимизга тўғри баҳо бермасак, уларнинг қадрига етмасак, ўз ҳушёрлигимизни йўқотиб, бизни ҳар қадамда кутаётган таҳдидларни, тинч турмушимизга, хавфсизлигимизга раҳна солаётган, оёқ остидан чиқаётган ҳар хил бало-қазоларни ҳам пайқамай-сезмай қолишимиз мумкин.**

Ислом КАРИМОВ.

Шарҳ: дунёнинг бугунги ташвишлари

ТЕРРОР ҲАММА УЧУН ЁВ

Бугун бутун дунёнинг диққат-эътибори Америка Қўшма Штатларига қаратилган. Халқаро терроризм бу катта ва кучли давлатга қаттиқ зарба берди. Энди ўч олиниши аниқ. Ижрочилар ҳам, ҳимоячилар ҳам ўзларининг тегишли жазоларини олади, деб баёнот берди Президент Буш. Бироқ террорчиларни – душманларни аниқлаш ҳали давом этяпти. Тахмин қилинаётган исмлар, давлатлар, террористик гуруҳлар айтиляпти. Эрта-индин уларга қарши аёвсиз зарбалар берилиши эҳтимоли бор.

Албатта, жиноятга жазо муқаррар. Шундай экан, аввало террорчи жиноятчиларни, уларнинг раҳнамолари ва ҳимоячиларини тўлиқ аниқлаб олиш зарур. Ана шунда қасос зарбаларидан бегуноҳ одамлар – тинч аҳоли, хотин-халаж, бола-чақа жабр кўрмаслиги мумкин. Бу ўз навбатида ҳар қандай ҳарбий ва сиёсий кучни халқнинг қаҳр-ғазабидан сақлаб қолади. Зарба асосан террористик марказларга берилган тақдирдагина унинг натижаси самарали бўлади. Мана ўн кундирки, сиёсатчилар, ҳарбийлар ва терроризмга қарши кураш бўйича мутахассислар шу масала устида баҳс-мунозарани тўхтатишмаяпти.

Мен ҳориж матбуоти, радиотўлқинлари ва телеканаллари орқали террор ҳамда терроризмга қарши курашнинг йўллари ҳақида билдирилган кўплаб фикр-мулоҳазалар, таклифлар билан танишдим. Уларнинг аксариятида бу кураш жуда машаққатли эканлиги, бироқ курашиш мутлақо зарур ва шартлиги ҳақидаги фикр устуворлик қилади. Яқинда хориж телеканалларидан бири терроризмга қарши кураш бўйича мутахассис, америкалик Мельник деган кишининг сўзини берди. У, жумладан, шундай деди: «Террор – бу давлат, армия ёки ташкилот эмас. Уни уруш эълон қилиб босиб олиш ёки парчалаб ташлаш мумкин эмас. У туманга ўхшаган мавҳум, аммо ўта ёвуз куч. Бир ерда пайдо бўлади-да ўз қилмишини қилганидан кейин тумандек тарқаб кетади. Сўнгра бошқа жойда бошқача кўринишда намоён бўлади. Унга қарши курашдаги қийинчиликнинг сабаби ҳам шунда».

Шунинг учун ҳам терроризмга якка-якка ҳолда эмас, балки давлатлар биргаликда кураш олиб боришлари зарур. Яъни, битта жойда амалга оширилган террористик, ҳаракатгагина қарши эмас, балки умуман халқаро терроризмга қарши биргаликда, ўзаро боғланиб ва ўзаро маълумотлар айирбошлаб, зарур бўлса амалий ёрдам кўрсатиб кураш олиб борган маъқул. Акс ҳолда бундай ёвуз куч турли давлатларда турли қиёфаларда намоён бўлаверади. Оқибатда у нафақат жиловлаш ёки тарқатиб юбориш қийин бўлган қуюқ туманга, балки дунёни остин-устун қилиб юборадиган сеҳргар кучга айланиб қолади.

Мен айтмоқчи бўлган фикр шуки, бугун кўплаб давлатлар ва уларнинг раҳбарлари учун терроризм бош масала бўлиб қолди. Бу офатга қарши биргаликда курашиш кераклиги ҳақида ташаббуслар, таклифлар, мулоҳазалар жуда кўп. Бугун шу нарсани очиқ айтиш керак, баъзи катта ва кучли давлатлар террористик ҳаракатлардан жабрланган бўлишларига қарамасдан халқаро терроризмга қарши кураш масаласига юзаки ёндошиб келдилар. Бошқалар бу масалада ташаббус билан чиққанларида ҳар бир миллат ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқига эга, бу давлат сиёсатидан норози бўлган гуруҳларнинг хуружи, этник низо, ҳокимият учун кураш сингари турли сабаблар рўкач қилиб кўрсатилиб, уни амалда қўллашга ва кураш олиб борадиган марказлашган тизим яратишга кўп ҳам аҳамият берилмади. Ҳатто террорчиларга оммавий ахборот воситаларидан минбарлар берилди. Нью-Йорк ва Вашингтондаги фожеалардан кейин эса терроризмга муносабат бутунлай ўзгарди. Дунё бу ҳатто уруш чиқариши мумкин бўлган хавф эканлигини англаб етди.

Ўзбекистон халқаро терроризм қай даражада хавфли эканлигини анча олдин англаб етган эди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов биринчи марта 1993 йилнинг сентябрида БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясидаги маърузасида террорчиликни қатъиян қоралаганди. Кейинчалик Ўзбекистон Тошкентда Марказий Осиёда хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича семинар-кенгаш ўтказиш ташаббуси билан чиқди. Бу ташаббус БМТ томонидан маъқулланди. 1995 йилнинг сентябрь ойида бўлиб ўтган бу семинар кенгашда Ўзбекистон Президенти нутқ сўзлади ва «терроризм ҳамда наркобизнесга қарши кураш соҳаларида ҳамкорликка доир маълумотларни марказлаштирувчи ягона ахборот тизимини яратиш» бўйича таклиф киритди. Юртбошимиз ўша йили октябрь ойида БМТнинг эллик йиллиги муносабати билан Бош Ассамблеянинг махсус тантанали йиғилишида сўзлаган нутқида ҳам давлатларнинг эътиборини терроризм ва наркобизнес балосига қаратди. Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик Ташкилотининг 1999 йил ноябридаги Истамбул саммитида эса Ўзбекистон раҳбари халқаро терроризмга қарши кураш марказини ташкил этиш ташаббуси билан чиқди. Демак, бугун туғилаётган ташаббуслар янгилик эмас. Ўзбекистон терроризмга қарши кураш борасида изчил сиёсат юритиб келяпти ва бошқаларни ҳам шунга даъват этяпти.

Мамлакатимиз бу борада ташаббуслар билан чиқибгина қолмасдан амалий қадамлар ҳам қўймоқда. Жумладан, Марказий Осиё давлатларининг ҳамкорлигига минтақавий барқарорлик ва хавфсизликни таъминлашнинг асосий омилларидан бири сифатида қараб, Ўзбекистон шу йил таъсисчи ва тенг ҳуқуқли иштирокчи сифатида Шанхай ҳамкорлик ташкилоти билан фаолиятга киришди. «Биз Шанхай ҳамкорлик ташкилотини тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашга, биринчи галда, халқаро террор, диний экстремизм, босқинчи айирмачилик ва наркобизнес каби минтақавий ва дунёвий хавфсизликка таҳдид соладиган хавф-хатарга қарши туришда очиқ, ўзаро фойдали шериклик ва кўп томонлама ҳамкорликка қаратилган кўп томонлама ҳамкорлик механизми деб биламиз» деди Ислом Каримов Шанхайдаги саммитда сўзлаган нутқида.

Бугунги кунда халқаро терроризм нафақат алоҳида давлатлар даҳлсизлигига, балки жаҳон хавфсизлигига таҳдид қилмоқда. АҚШ ҳам, Россия ҳам ана шу таҳдидга энг кўп дучор бўлган давлатлар ҳисобланади. Кейинги тўрт-беш йилда Россиянинг 14 та шаҳрида терористик ҳаракатлар амалга оширилди. Биргина Москва шаҳрининг ўзида етти марта портлаш юз берди, шундан учтаси метрода, қолганлари одамлар гавжум жойларда амалга оширилди. Биргина тўққиз қаватли турар жой биносини портлатиш натижасида 90 киши қурбон бўлди, 200 киши яраланди. Уларнинг ҳаммаси ўз уйларида тинч яшаётган одамлар эди. Америка Қўшма Штатлари ҳам ана шундай террористик ҳаракатлардан кўп азият чекди. Унинг ҳатто хориждаги ваколатхоналари ҳам портлатилди. Террорнинг портлатиш ва вайрон қилиш кучи бугун бомбанинг тротиласини «доғда» қолдиряпти. Одамлар террордан қўрқадиган бўлиб қолишди. Унинг сурбетлик ва вахшийлик билан қилган ҳуружи оқибатларини Нью-Йорк ва Вашингтон шаҳарларидаги фожеаларда кўрдик.

Бироқ ҳеч ким, ҳеч бир давлат, ҳеч қандай сиёсий куч ўзларининг фожеаларидан ўзларининг гаразли мақсадлари йўлида фойдаланмасликлари керак. Хорижнинг оммавий ахборот воситаларида, биринчи навбатда Россиянинг матбуоти, телеканаллари ва радиотўлқинларида сурбетлик билан бу мусулмонларнинг иши, мусулмонлар билан христианларнинг тўқнашуви деб айтилаётганлиги ҳайратланарли ҳол, албатта. Ислом динида бегуноҳ одамларни ўлдириш катта гуноҳ саналади. Террорчи – жиноятчи, жиноятчининг эса миллати ва дини бўлмайди. Бу ҳаммага маълум ҳақиқат. Мен шу пайтгача Ўзбекистон матбуотида, умуман оммавий ахборот воситаларида бирорта жиноятчининг, майли у ашаддий террорчи бўлсин, миллатига ва қайси динга мансублигига алоҳида урғу берилганлигини эслай олмайман. Биз АҚШдаги мотам маросимларида мусулмонларни ҳам, тиловат қилиб маъруза айтган муллаларни ҳам СИ-ЭН-ЭН ҳамда БИ-БИ-СИ телеканаллари орқали кўрдик. Ҳатто Президент Буш мачитга ҳам борди. Юз берган фожеани келтириб чиқарган сабаблар ҳақида ҳар қанча тахмин қилиш мумкин. Бироқ буни диний қарама-қаршиликлар билан боғлаш ақлсизликдан бошқа нарса эмас.

Россия террордан энг кўп азият чеккан кучли мамлакат. Шунинг учун ҳам террорга қарши курашда бошқа давлатлар билан ҳамкорликка киришди. Бу энг тўғри ва самарали йўл. Бугун террорнинг нималигини бошқа бир ўта кучли давлат – АҚШ ҳам яхши билади. У ҳам ҳамкорликка киришди. Террор ҳақиқатдан ҳам ҳамма учун ёв бўлиб қолди, ўтган ҳафтада у ўта кучли давлатни қаттиқ яралади. Биласиз, яраланган шер душманини тилка-пора қилмай тинчимайди. Агар душмани аниқ бўлса тилка-пора қилингани маъқул. Фақат тахминлар билан ҳамла қилиш тинч аҳолининг қурбон бўлишига олиб келмаса бўлгани.

Иброҳим НОРМАТОВ,
сиёсий шарҳловчи.
(махсус «Адолат» учун).

● **Ўзбекистоннинг «оқ олтин» хирмонлари юксалаверсин.**

СУРАТДА: Балиқчи туманидаги «Намуна» ширкат хўжалигининг қалблари пахтасидек оппоқ деҳқонлари – чевар теримчи Машрабхон Ҳамидова, бригада сардори Абдумалик Ҳайдаров ва хўжалик раҳбари Аҳмаджон Ҳожиев.

Тоҳир ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Сессия акс садоси

АДОЛАТ МЕЗОНИ

Ҳаммамизга маълумки, шу йил 29-30 август кунлари Тошкент шаҳрида иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг олтинчи сессияси бўлиб ўтди. Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов маъруза қилди.

☼ ☼

Президентимиз ўз маърузасида Ўзбекистон эришган мустақилликнинг чуқур аҳамиятини, мамлакатни демократия ва тараққиёт йўлидан мустақил ривожлантиришнинг ўтган ўн йил ичида ижтимоий турмушнинг барча соҳаларида содир этилган туб ўзгаришларининг муҳимлигини таъкидлаб, суд-ҳуқуқ тизимини такомиллаштириш, жиноят тўғрисидаги қонун ҳужжатларини инсонпарварлик, адолат, ҳуқуқий фуқаролик жамияти принципларига мувофиқ равишда эркинлаштириш масаласига муфассал тўхталди.

Давлатимиз раҳбари суд фаолиятига доир қабул қилинган қонун ва бошқа меъёрий ҳужжатлар умумэътироф этилган халқаро демократик меъёрларга борган сари мослаштирилаётган бўлсада судьялар, прокуратура ва тергов органлари ходимлари, бир сўз билан айтганда, қабул қилинган янги қонунларни ҳаётга тадбиқ этиши лозим бўлган кишиларнинг дунёқараши ва тафаккури анча қийинчилик билан ўзгараётганлигини алоҳида таъкидлади.

Президентимизнинг суд-тергов жараёнларида рўй бераётган салбий ҳолатлар ҳақида мана шу фикрлардан барча ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг масъул ходимлари ва ҳуқуқшунослар ўзларига тегишли хулосалар чиқариб олишлари керак.

«Қонунчилигимизда ҳам, қонунни қўллаш фаолиятимизда ҳам ўтмиш замоннинг иллатларидан ҳамон қутила олмаяпмиз. Суд-тергов тажрибасида баъзан умуман тоқат қилиб бўлмайдиган мантиқсизликларга йўл қўйилмоқда», «Терговни зўравонлик билан олиб бориш, яъни олдин ҳибсга олиб, жамиятдан ажратиб кейин унинг айбини исботлашга киришишдек ўтган замондан қолган ярамас тажрибага ҳали-ҳануз бар-ҳам берилмаган», «Ҳуқуқ-тартибот идораларининг айрим нопок ходимлари учун фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш биринчи навбатдаги вазифа бўлмай, балки қўрқитиш, ўз ваколати ва ҳукмдорлигини кўрсатиб қўйишга интилиш, ўзини гўё жиноятчиликка қарши курашаётгандек қилиб кўрсатиш каби нохуш одат ҳамон яшаб келмоқда», «Одамлар тақдирига бепарволик, номақбул иш усуллари оқибатида биз оддий, умуман олганда, қонунга итоат этувчи, лекин қонундан бироз чекинган фуқароларни нотўғри жазолаб, улардан ҳокимиятга ҳам, қонунга ҳам ишонмайдиган норози одамлар тоифасини ўз қўлимиз билан яратамиз».

Президентимиз маърузада оғир жазо, айниқса, фуқароларни жамиятдан ажратиш билан боғлиқ бўлган жазоларнинг жиноятчиликнинг олдини олишдаги аҳамиятини ошириб кўрсатиш ўринсиз эканлигини таъкидлар экан, жиноятга жазо тайинлаш борасидаги ёндашувларни тубдан қайта кўриб чиқиш лозимлигини айтди.

Давлатимиз раҳбари, жумладан, жиноят қонунчилигида иқтисодий соҳада жиноят содир этган шахсларга нисбатан иқтисодий таъсир чораларини қўллаш имкониятларини кенгайтириш, озодликдан маҳрум қилиш ўрнига жазонинг жарима турини қўллашни кенгайтириш, энг аввало етказилган моддий зарарни қоплашга қаратилган бошқа таъсир чораларидан фойдаланиш зарурлигини таъкидлади.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, Президентимизнинг мамлакатимиз суд-ҳуқуқ тизимини эркинлаштириш ва демократлаштириш масалалари ҳақидаги дастурий хулосалари шубҳасиз ушбу тизимни янги босқичга кўтариш учун асос бўлади.

Н. ҲАКИМОВ,
Наманган вилояти хокимлиги адлия бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

Амнистия!

АДАШГАННИ ЭЛ ТАРБИЯЛАСИН

қамоқхона эмас, — дейди Самарқанд вилоят Жиноят ишлари бўйича суди раисининг ўринбосари
Арслон УСМОНОВ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг мамлакатимиз мустақиллигининг ўн йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисидаги Фармони инсонпарварлик тамойилларидан келиб чиққани бежиз эмас. Чунки эркин фуқаролик жамиятида қонунлар инсон манфаати, ҳимояси учун хизмат қилади. Уни жазолаш учун эмас!

Хўш, бугун Амнистия тўғрисидаги Фармон жойларда қандай ижросини топяпти? Суднинг инсон ҳимоячиси сифатидаги ўрни нуфузи ортиб боряптими? Самарқанд вилоят Жиноят ишлари бўйича судида бу каби саволларга ижобий жавоб топиш мумкин.

☼ ☼

— Арслон Усмонович, аввало амнистия ҳақидаги Фармоннинг бажарилишига тўхталсак. Чунки бу хабарни орзиқиб кутганлар, уларнинг оила аъзолари, фарзандлари учун сўнгсиз изтироб ва пушаймонликлар ўрнини соғлом ҳаётга иштиёқ эгалламоқда. Ахир ҳар бир инсон бир тақдир. Уни жазолашдан кўра тўғри йўлга сола билиш муҳимдир. Шундай эмасми?

— Тўғри, амнистия жиноят кўчасига кирган шахсларнинг ўз хатоларини тузатиб олишлари учун берилган катта имконият деб баҳоланиши зарур. Ҳуқуқий жамиятда қонунларга нисбатан ҳурмат, бурч ва жавобгарлик деган тушунчалар бор. Булар юртга садоқатнинг, ўзликни англашнинг, келажакка комил ишонч билан қарашнинг муҳим шартларидир. Башарти амнистияга тушганлар худди шу мажбуриятни англаб етган эканлар уларнинг соғлом ҳаётга мослашишлари осон кечади.

Амнистия ҳақидаги Фармон матбуотда эълон қилинганидан сўнг судлар фаолиятида янада масъулиятли давр кечаётганлигини таъкидламоқчиман. Уни бажаришга киришилгандан буён ўтган биринчи ўн беш кунликда бир неча юз шахсга нисбатан амнистия қўлланилди. 43 нафар шахс бевосита қамоқхоналардан озод этилди. Вилоятнинг барча шаҳар ва туман судларида иш босқичма-босқич пухта ўрганилган ҳолда амалга оширилмоқда.

— Амнистия биринчи навбатда қўлланилган шахсларга тўхталсангиз. Улар кимлар?

— Аёллар, вояга етмаган ёшида жиноят содир этган шахслар, ногиронлар ва жазони ўташга тўсқинлик қиладиган оғир касалликка чалинган шахслар. Бундан ташқари оғир ва ўта оғир жиноятларни содир этган шахслардан ташқари 55 ёшдан ошган эркаклар ва чет эл фуқаролари.

Бугунгача жиноят содир этган бир неча ўн нафар аёл — уларнинг 6 нафари бевосита жазони ўташ жойларидан озод этилди. Худди шунингдек, амнистия вояга етмаганлардан 4 нафарига, ногирон шахслардан 3 нафарига нисбатан қўлланилди.

— Шунга қарамай амнистиядан нажот излаб оиласи кучоғига қайтмоқчи бўлаётганларнинг ҳали судларга мурожаати тугамагандир.

— Албатта. Юқорида таъкидланган шахслардан ташқари олти йилгача озодликдан маҳрум этилганларга ҳам амнистия тадбиқ қилинди. Фармонга мувофиқ тегишли жиноят ишлари харакатдан тугатилди. Бундан ташқари ўн йилгача ва ўн йилдан ортиқ муддатга озодликдан маҳрум этилганлардан 13 нафарига жазо муддатлари қисқартирилганлигини алоҳида таъкидлаш лозим. Фармон кучга киргандан сўнг тўрт ой ичида ижро этилишини назарда тутадиган бўлсак амнистия учун навбат ҳали тугамаган. Бу иш адолатли ечимини топиши учун ҳамма чораларни кўрамиз.

— Арслон Усмонович, жамиятимиз инсонпарварлик сари юз тутаётгани сир эмас. Буни суд органлари фуқаро ҳуқуқларининг ҳимоячисига айланиб бораётганлигида ҳам кўриш мумкинми?

— Албатта, майда-чуйда жиноятлар учун ҳам шахсни озодликдан маҳрум этиш, ёки уни эҳтиёт чораси сифатида ҳибсда сақлаш ноўрин. Ахир айбдорнинг оиласи, бола-чақасини қаровчисиз қолдриш гуноҳ. Шу боис Президентимиз Олий Мажлиснинг олтинчи сессиясида судлар фаолиятини такомиллаштиришга тўхталиб, масаланинг ана шу жиҳатларига алоҳида эътиборни қаратган эдилар. Қамоқхона тарбиячи вазифасини ўтолмайди. Яхшиси бу иш билан маҳалла, меҳнат жамоаси, оқсоқоллар шуғулланишсин!

— Ана шу хулосалардан келиб чиққан ҳолда бугунгача шаҳар ва туман судларида ўнлаб жиноят ишлари қайта кўриб чиқилди. Ва озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ жазо чоралари ўзгартирилди.

Инсонпарварлик ғоялари билан йўғрилган қонунларимиз бугун ҳар қачонгидан кўра кўпроқ тарғиб этилиши фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш йўлидаги энг муҳим қадам. Бу йўналишда олиб борилаётган ишлар хусусида нима дея оласиз?

— Фуқароларнинг ҳуқуқий саводхонлигини оширишга судлар маълум даражада ўзларини масъул деб билмоқдалар. Буни кейинги бир ой мобайнида Самарқанд кооператив институти, Оқдарё туман халқ таълими бўлими, «Самарқанддон» акциядорлик уюшмасида ўтказилган учрашувлар ҳам яққол тасдиқлайди. СТВ радиоси орқали ҳуқуқ тарғиботига оид мунтазам эшиттиришлар тайёрланмоқда. Чунки муқаррар жазога тортишдан кўра ўз вақтида огоҳлантирганимиз, тарбиялаганимиз маъқул эмасми?!.

Ушбу мақолани тайёрлаш жараёнида амнистия туфайли жазодан озод этилганлардан айримлари билан суҳбатлашдик. Боғишамол туман судида иши кўриб чиқилган Руслан Харакчи шулардан бири. У муқаддам судланган Владимир Дубасовга эргашиб босқинчилик жиноятини амалга оширмоқчи бўлганида милициянинг тезкор ходимлари томонидан қўлга олинган эди. Суд Русланнинг биринчи марта жиноятга қўл ураётганлигини ва бундан қаттиқ пушаймон эканлигини инобатга олиб, унга нисбатан амнистияни қўллаб, озод этишни лозим топди.

— Оз мудат бўлса ҳам қамоқда ётиб озодликнинг қадрига етдим, — дейди Руслан. — Бундан кейин ҳаётда сира адашмасликка, фақат ўз кучим билан меҳнат қилиб яшашга сўз бераман.

Унинг бу сўзларига беихтиёр ишонгимиз, қўллаб-қувватлагимиз келди. Чунки озодликни қўмсаб айтилган сўз ҳамиша самимийдир.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

ИНСОНПАРВАРЛИК НАМУНАСИ

Биз Тошкент Давлат юридик институти профессор-ўқитувчилари «Адолат – қонун устиворлигида» номли маъруза матни билан тўла танишиб чиқдик.

Президентимизнинг суд-ҳуқуқ тизимини эркинлаштириш ва демократлаштириш масалалари хусусидаги жонкуярлиги, қонун устиворлигини таъминлаш, шахс, оила, жамият ва давлатнинг ҳуқуқ ва манфаатлари муҳофазасини кучайтириш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти ва онгини ошириш, фуқароларни қонунга бўйсуниш ва ҳурмат руҳида тарбиялаш – ҳуқуқий давлат ва эркин фуқаролик жамияти қуришнинг энг муҳим шарти эканини таъкидлашлари – бугунги ҳаётимизнинг мазмуни

☼ ☼

Маърузанинг тўлалигича инсонпарварликка қаратилиши бош мақсад сифатида кўзга ташланади. Собиқ СССР давридаги ноҳақликлар, шафқатсизларча ўлим жазосига ҳукм қилишлар, мол-мулкни мусодара қилишлар, бир киши учун бутун оила аъзолари ва қариндош-уруғларини бадном қилишлар, суд кутиб йиллаб ҳибсда ушлаб туришлар, етказилган зарарни қоплаган, қилмишига тавба қилганларни ҳам 5 йиллаб қамоқ жазосига мубтало қилишлар ўринли танқид остига олинди.

Бугунги кунда вояга етмаганлар, аёллар, ёши 60 дан ошган эркакларни ҳам жавобгарликка тортишда турли енгилликлар кўзда тутилган.

Маърузада таъкидланганидек, «Яна бир ўз ечимини кутаётган муаммо ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг барчасига тааллуқлидир. У ҳам бўлса, ушбу касбни танлаган айрим ходимларнинг хизмат либосини кийиши билан бирданига юриш-туриши, хулқ-атвори ўзгариб қолади. Уларнинг онгида «Биз давлатнинг ўта ишончли одамларимиз, қолганлар эса биз назорат қилиб турганимиз лозим бўлган омма холос» деган кайфият пайдо бўлади.

Бу, ахир, ўтмишга, шўролар даврига хос бўлган ахлоқий тубанлик асорати эмасми? Оддий одамларда ҳуқуқ-тартибот идораларига нисбатан гоҳида ишончсизлик туғилишининг сабаби ҳам шунда эмасми?

Аксарият ҳолларда жамоатчилик билан ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари ўртасида девор пайдо бўлиши ҳам ана шундай манманлик, ўзгаларни менсимаслик туфайли келиб чиқади.

Давлат муассасалари, биринчи навбатда, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилувчи идоралар ходимлари бир ҳақиқатни қулоғига қуйиб олсинки, улар ҳам мана шу халқнинг бир қисми, ҳеч кимдан, оддий одамлардан ортиқ жойи йўқ. Уларни шу халқ, шу жамият тарбиялаб вояга етказган. Бас, шундай экан, прокуратура ходимлари уларни назорат қилиши эмас, балки уларга хизмат қилиши керак».

Шу ўринда бир таклиф бор. Тошкент юридик институти фақат таълим йўналишидаги ўқув юрти бўлиб қолмай, жиддий илмий база асосида ҳуқуқий тизимни ислоҳ қилиш билан боғлиқ дастурлар, тайёрланадиган илмий ва ташкилий марказга айланиши лозим. Умид қиламизки, ҳуқуқшунослик институти мамлакатимизнинг бошқа йирик ўқув ва илмий марказлари бор салоҳиятини миллий ҳуқуқшунослик мактабини яратишга қаратади.

Бу даргоҳда ҳуқуқшунослик фани илмий ва амалиётнинг долзарб муаммоларига доир очиқ ва кенг баҳс-мунозаралар олиб бориладди, ҳуқуқий тизимни такомиллаштириш, қонунлар тайёрлашнинг истиқболли дастурлари тайёрланади. Президентимиз таъкидлаганидек, ихтисослашган юридик адабиётларни, дарслик ва услубий қўлланмаларни нашри шу кун талаблари даражасида эмас.

Юқорида айтилган гаплардан келиб чиқиб, биз «Ўзбек тили ва адабиёти» кафедраси профессор-ўқитувчилари ўз ишимизни тубдан ўзгартиришга қарор қилдик. Шу пайтгача етишмай келган ўқув дастурларини тузиш, ўзбек ва русий забон гуруҳларида ўзбек тилини пухта ўргатиш, давлат тилида иш юритиш ва ҳужжатлар тайёрлаш қонун-қоидаларини чуқурроқ ўргатишга киришдик. Бундан ташқари лотин ёзувидаги ўзбек алифбосини ўргатиш бўйича ҳам янги рисолалар, қўлланмалар чоп этишга тайёрладик. Ўзбек тилида бадиий кечалар, ижодий анжуманлар, таниқли ҳуқуқшунос ва адиблар билан учрашувлар уюштириш, янги-янги стендлар, кафедра хоналарини безатиш, бутун институт бўйлаб маърузадаги айтилган қимматбаҳо фикрларни шиор ҳолида илиб қўйишни режалаштирдик.

Санобар ОДИЛОВА,
ТДЮИ катта ўқитувчиси.

Бугунги давр одамлари

ЖУМБОҚ

ечимини излаб...

уни топган олим ҳақида

Очерк

Аловиддин болалик чоғиданоқ табиатга қизиқиб қолди. Бир куни боғда сайр қилиб юрган болакайни отаси Шамсиддин ака чақириб: «Бу йил ҳосил мўл бўлади, ўғлим» деди-да, яхши ният билан ўсимликлар тайёрланган бир халта кимёвий дорини ерга сочиб юборди. Лекин у кутилган натижани бермади. Кўп ўтмай, барча экин куриб қолди. Ота ҳайратдан ёқа ушлади. Табиатнинг бу сир-синоатидан таажжубга тушган болакай катта бўлгач, албатта, жумбоқнинг калитини топишга аҳд қилди.

[illegible]

Оқил АБДУАЗИМОВ.

САХОВАТЛИ УМР

Ёшинг бир жойга бориб қолгандан сўнг, ўтган умринг, сен билан бирга ишлаган, ҳаёт мактабини ўтган замондошларинг, касбдошларинг, сенга яхшилик қилиб, тўғри йўлга бошлаган олийжаноб устозларинг, маслаҳатгўй содиқ шогирдларинг, ҳатто сенга ёмонлик қилмоқ ниятида оёғингдан чалмоқчи бўлганлар ҳақида ҳам ўйлар экансан.

Албатта, ёмон одамлар ҳақида ёзиш мурувватдан эмас, чунки тепамизда барча нарсани кўриб, сезиб, эшитиб, билиб турувчи яккаю ягона Оллоҳ бор. Аммо саховатли, яхши одамларни ёдга олиш, улар ҳақида ёдномалар битмоқ, руҳиятини шод этмоқ ўта савобли ишдир.

Менинг ҳаётимда учраган, бирга ишлаган қадрдон усозларимдан бири – олийжаноб инсон, ҳам олими замон Муҳаммаджон Турсуновдир. У ўша машаққатли, собиқ иттифоқ даврида раҳбар ишларда сабр-тоқат, ақл-заковат билан ишлаган, ташкилотчи раҳбар ва устоз, катта қалб эгаси эди. Ул зотнинг асли касб-кори иқтисодчи-молиячи. 1912 йил Тошкентда деҳқон оиласида туғилган. 1941 йилдан урушда қатнашиб қайтгач, Тошкент молия иқтисод институтини тугаллаб, кейин аспирантурада ўқиган, шу институтда катта ўқитувчи бўлиб ишлади. «Туркистонда пул муносабатлари» мавзуда номзодлик диссертациясини ёқлади. Унинг докторлик диссертацияси ҳам шу мавзуда эди. 1948 йилдан бошлаб Тошкент молия-иқтисод институтига директорлик қилди.

Аммо замоннинг зайли билан институт директорлигидан бошқа ишга тайинланди. Шу билан бирга ўша вақтда чоп этиладиган ижтимоий назарий журналга масъул муҳаррир ҳам этиб тайинланди.

Маълумки, Муҳаммаджон Турсунов молия-иқтисод институтида ишлаган кезларда малакали иқтисодчи олим сифатида жамоа ўртасида кенг танилди. Обрў-эътибор қозонди. Яхши ташкилотчилиги сабабли олийгоҳда ўқув-тарбия ишларида, республикамиз учун малакали иқтисодчи-молия кадрлари тарбиялаб етиштириш йўлида кўп саховатли ишлар қилди. Унинг иқтисодий-тарихий мавзуларда битган китоблари, илмий мақолалари, таржималари анчагина бор.

Мен Муҳаммаджон Турсуновни 1953 йилда тарих институтига ва шу билан бирга ўша вақтда республикамизда нашр этиладиган ягона ижтимоий назарий журналга бош муҳаррир этиб тайинлангандан билардим. Ўшанда журналимизнинг бош муҳаррири, атоқли драматург ва журналист Баҳром Раҳмонов бошқа ишга ўтиб кетгандан сўнг, унинг ўрнига Муҳаммаджон Турсунов муҳаррир этиб тайинланган. Журналда Йўлдош Муқимов, Лазиз Охунжоновлар ҳам ишларди.

Муҳаммаджон ака аслида газетачи бўлмаса ҳам, ўзига юклантирган бу янги вазифага масъулият ва эътибор билан қаради. Бу нашрда кўпроқ фалсафий, сиёсий масалалар ёритилган. Муҳаммаджон ака муҳаррир бўлиб келгач, журналга иқтисодий мавзу кенгроқ кириб кела бошлади. Республикадаги атоқли иқтисодчи олимлар, тажрибали мутахассислар журналимизга фаол қатнаша бошладилар. Иқтисод ва сиёсат, ишлаб чиқариш кучлари ва ишлаб чиқариш муносабатлари, пул қадр-қимматини кўтариш масалалари, тежамкорлик, маҳсулот сифати ва қимматти каби ҳаётий масалалар журналимиз саҳифаларидан кенг жой олди.

– Сизлар қуруқ, олди-қочди масалалардан кўра иқтисодий масалаларга кўпроқ эътибор беринглар, бу миллатимиз фаровонлиги, келажаги учун энг зарур нарса. Чунки иқтисодсиз сиёсат бўлмайди. Оддий қилиб айтганда қорнингиз тўқ бўлса, ишингиз, юришади, отингиз чопади, – дер эдилар устоз.

Энди мен Муҳаммаджон ака ҳақида ўзим билганларимни, ул зот билан бўлган суҳбатларимнинг айрим дақиқаларини келтириб ўтаман.

Ўзингиз биласиз, журналистика энг мураккаб касблардан бири. Ҳаётингиз бир ҳарф устида туради. Айниқса, ўша тузум шароитида бирор хатога йўл қўйсангиз, бунинг устига у сиёсий хато бўлса, бошингиз билан жавоб берасиз. Муҳаммаджон ака шуни жуда яхши тушунарди, ўта эҳтиёткор эди.

Баъзан журнал саҳифаларини тайёрлаб бўлганда ўқиш учун хоналарига кириб қолсам, стол усти ҳамиша саранжом-саришта бўларди ва албатта дамланган кўк чой турарди. Одоб юзасидан салом берганимда кўзойнак остидан менга қараб: «Ҳа, ўғлим келдингизми», деб самимийлик билан кутиб олардилар. Бир пиёла қиёмига етган чойни қуйиб бериб, кейин журнал мақолаларини ўқишга киришардик. Мен ўқирдим, Муҳаммаджон ака эътибор билан тинглаб, баъзи жумлаларни қайта-қайта ўқитарди. Баъзан мақолаларга тузатишлар киритар, шунда ҳам эҳтиёткорлик билан «шу жумлани бундай деб ўзгартирсак бўладими», деб маслаҳат тариқасида сўрар эдилар.

Отангиз соғ-саломатмилар, – деб қолдилар бир куни ўқиш чоғида.

– Йўқ, оламдан ўтиб кетганлар, 63 ёшларида, – дедим.

– Худо раҳмат айласин, Пайғамбаримиз ёшларига кирган эканлар.

Ён дафтаримдаги ёзувлар

– Агар билсангиз отанинг қадри вафотидан кейин яна ҳам билиниб қолади. Ота оиланинг устуни эрур. Ота бор кўнглингиз тўқ, бемалол юраверасиз. Ота хонадонга кириб келганда уйга барака, осойишталик, нур киргандек бўлади. Ҳа, ота оила салтанатининг шоҳи бўлса, онангиз унинг вазири, доно маслаҳатчиси. Ота-она дуосини олган фарзанд ҳеч қачон кам бўлмайди.

Муҳими шундаки, Муҳаммаджон Турсунов журналга бошчилик қилган йиллари журналистлар доирасига яқинлашди. Ўша вақтларда ҳар йили «Наврўз» кунлари газетачиларнинг одатга кириб қолган боғ сайллари бўларди. Биз ўша сайлга қўярда-қўймай муҳарриримизни ҳам бошлаб олиб борганмиз. Бу сайл Тошкент чеккасидаги «Ўқитувчилар боғи»да ўтказилган. Унга энг атоқли созандалару ҳофизлар: Ғанижон Тошматов, Жўрахон Султонов, Маъмуржон Узоқов, Муҳаммаджон Мирзаев, Зайнаб Полвонова, Фахриддин Умаров, Шокиржон Эргашевлар, раққосалар, қизиқчилар таклиф этилган эди. Муҳаммаджон ака бутун оилалари билан садоқатли турмуш йўлдошлари Салима опа, қизлари биолог Мухтарама, Матлуба, ўғиллари Анвар, Бахтиёрлар ҳам чиқишган эди. Ўша сурат менинг шахсий альбомимда сақланиб қолган.

Биз журнал ходимлари учун жуда ҳам салобатли бўлган одам ана шу боғ сайлига чиққан чоғимизда яна ҳам ҳазил-ҳузулларга, аскияларга аралашадиган, хушчақчақ инсон эканлиги маълум бўлди. Энг муҳими, болалари, айниқса, қизларига меҳрибон, уларни етаклаб ҳали сув ичирган, чой қуйиб берган, мева-чевалар билан меҳмон қилган, хуллас, ўта меҳрли ота эди.

Шу билан бирга Муҳаммаджон ака ўз фарзандларини ўқимишли, тарбияли, яхши мутахассис бўлиб етишишлари учун қўлидан келганча ҳаракат қилди. Падари бузрукворларининг меҳнати зое кетмади. Фарзандлар оталари йўлидан борди. Матлуба иқтисод фанлари номзоди, доцент, Мухтарама, биолог, ўқитувчи, Анвар Турсунов иқтисод фанлари доктори, ҳозир чет тиллар билан маданий-маърифий алоқалар кенгаши Европа–Америка департаментининг бош директори, кичик ўғиллари Бахтиёр Турсунов эса иқтисод фанлари кандидати, доцент, Ўзбекистон Республикасининг Грециядаги бош консули бўлиб ишламоқда. Ҳа, Муҳаммаджон Турсунов ўз номини, насл-насабини улуғлайдиган, шарафлайдиган ажойиб фарзандларни тарбиялаб етиштирди. Улар истиқлолимиз учун жон-дилдан хизмат қилишмоқда.

Баъзан донишманд бобокалонларимиз «У дунёни ўйласанг бўлмайдими» деб қоладилар. Ўйлаб қарасангиз, бу сўзнинг тубида катта ҳаётий сабоқ, маъно бор. Бу дегани ёмонлик, ғаразгўйлик қилма, бировнинг бахтини кўриб, унга ҳасад этма, аксинча менга ҳам шундай саодатли бахт ато эт, деб Оллоҳга илтижо айла. Кўнглинг ҳамиша эзгуликка мойил бўлса, шарофат ва саодат йўлини тутсанг, ҳеч қачон кам бўлмайсан, бу ёруғ дунёда яхши ном қолдирасан. «Гар қўлингдан келса, чумолига ҳам озор берма», демишлар бобокалонларимиз, шундагина бу дунёда ҳам, у дунёда ҳам азият чекмайсан. Муҳаммаджон Турсунов улуғ инсон эди, бу дунёда яхши ном қолдирди. Саховатли умр кечирди.

Мақсуд ҚОРИЕВ.

● *Қорақалпоғистон янгиликлари*

ФЕРМЕРЛАР УЧУН КРЕДИТЛАР

«Пахтабанк» акциядорлик-тижорат банкининг Тахтакўпир тумани бўлимидан деҳқон-фермер хўжаликларига 100 минг сўмдан кредитлар берилди.

– Республикамизнинг энг шимолида жойлашган туманимиз аҳолиси сув тақчиллигидан кўп жабр кўрди, – деди бўлим бошқарувчиси Жупар Маҳматдинова «Туркистон-пресс» мухбирига. – Вазирлар Маҳкамасининг «Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишга доир қўшимча чора-тадбирлар ҳамда сув тақчиллиги оқибатларини енгиллаштириш тўғрисида»ги қарорида деҳқон-фермер хўжаликларига ем-хашак олиш учун кредитлар ажратиш кўрсатилганди. Яқин кунларда шу мақсадларда яна 5 миллион сўм кредит ажратишни режалаштирмоқдамиз.

ТЕАТРНИНГ ЯНГИ МАВСУМИ

С. Хўжаев номидаги ёш томошабинлар театри ёзувчи А. Султоновнинг «Ноҳақ тўкилган қон» спектакли билан ўзининг янги мавсумини бошлади.

Спектаклни режиссёр Б. Ўтабоев саҳналаштирган, асосий ролларни У. Худойназаров, К. Шомуродова, А. Ақсатбоев, Ж. Адбимов ва бошқалар ижро этди. Спектаклда қорақалпоқ халқининг содиқ фарзанди, давлат ва жамоат арбоби Оллоёр Дўстназаровнинг ҳаёт йили ва хизматлари ҳақида сўз боради.

– Президентимизнинг 31-августни Қатағон қурбонларини хотирлаш куни деб белгилаш тўғрисидаги Фармонидан сўнг ушбу спектаклни саҳналаштиришга аҳд қилдим, – деди режиссёр Б. Ўтабоев «Туркистон-пресс» мухбирига. – Юртбошимиз таъкидлаганидек, элим деб, юртим деб, ёниб яшаган эл фарзандларининг сиймоларини саҳнага олиб чиқиш биз санъаткорларнинг бурчимиздир. Келгусида бундай инсонлар тўғрисида спектаклларни кўплаб саҳналаштириш режаларимиз бор.

Бахтиёр болалик.

ЧУСТ ТОЛАСИ

бугун дунёнинг 14 мамлакатига етказиб берилмоқда

Бу ерда ҳар доим қайноқ иш фаолиятининг гувоҳи бўласиз. Айниқса, пахта йиғим-терими авж олган дамларда «Чуст толаси» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти жамоасининг масъулияти янада ортади. Қабул қилиб олинаётган пахтани жойлаб, қайта ишлашга тайёрлаш билан боғлиқ барча жараёнлар ўта синчковлик билан олиб борилади. Бу бежиз эмас, албатта. Чунки бугунги кунда Ўзбекистонда пахта ҳар доимгидай алоҳида аҳамиятга эга. У юртимиз истиқболини белгиловчи муҳим хом ашё манбаига айланмоқда. Бир пайтлар Москва орқали четга сотилган пахта толаси эндиликда ўзимизнинг фахру ифтихоримиз бўлиб, мустақиллигимиз шарофати ила дунёнинг қатор давлатларига етказиб берилмоқда. Чустлик пахтани қайта ишловчи мазкур жамоа аъзолари ҳам ана шундай масъулиятли вазифани шараф билан адо этишмоқда.

– Мавсум бизга ҳар доим ҳам катта масъулият юклайди, – дейди ҳиссадорлик жамиятининг раиси, ишнинг кўзини билган талабчан раҳбар Юнусхон ака Зайнутдинов бизни корхонадаги жараёнлар билан таништирар экан. – Пахта фахру ифтихоримиз. Уни қайта ишлаш билан боғлиқ вазифаларни қанчалик мукаммал адо этсак, ишимизнинг самараси шунчалик яхши бўлади. Шунинг учун ҳам белгиланган режаларни пухта адо этиш учун барча чораларни кўраяпмиз. Энг муҳими, пахта мавсумини кўнгилдагидек ўтказаётганлигимиз. Ҳозир Чуст тумани хўжаликларида йиғиштириб олинаётган «оқ олтин» пешма-пеш корхонамизга келиб турибди. Бир томонда пахтани қабул қилиб олиш билан биргаликда уни қайта ишлаш ҳам қизғин давом эттирилмоқда.

— Корхонамизнинг ҳар бир ишчи-хизматчиси бу ерда меҳнат қилаётганлигидан доимо фахрланади, – дейди суҳбатимизга қўшилган бош муҳандис Аминжон Дўстматов. – Бу бежис эмас, албатта. Меҳнат қилган элда азиз деганларидек, ҳиссадорлик жамиятимизнинг раиси Юнусхон ака Зайнутдиновнинг алоҳида эътиборлари билан ишхонамиздаги иш ва меҳнати шароитларининг яхшиланиб бораётганлиги боис ҳамманинг меҳнати муносиб рағбатлантирилмоқда.

Дарҳақиқат, бу ерда меҳнат қилаётган 570 дан зиёд ишчи – хизматчининг кўпчилиги билан суҳбатлашсангиз Юнусхон ака Зайнутдиновнинг қадами ўз жамоаларига қутлуғ келганлигини алоҳида таъкидлашади. Ҳаётнинг пасту баландини кўрган: Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтини битириб, ўттиз йилдан буён шу соҳада ишлаб келаётган бу фидойи инсоннинг ўз касбига сидқидилдан меҳр боғлагани, соҳасининг томир уришини доимо ҳис этиб туриши туфайли меҳнатдаги муваффақиятлар ҳам салмоқли бўлмоқда. Юнусхон ака Зайнутдинов 1999 йили «Чуст толаси» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида раис бўлиб иш бошлади. Ўша пайтларда бу жамоанинг иқтисодий аҳволини яхшилашдек муҳим вазифалар кўндаланг турарди. Демак ишни ташкил этишда барча механизмларни ҳаракатга келтириш, жамоани бир мақсад сари йўналтира билиш, уларни ўз корхоналарининг шону шуҳрати учун сафарбар этиш тақозо этиларди. Қаловини топсанг қор ҳам ёнади, деганларидек орзулари ойдин раҳбарнинг яхши ниятларига кенг йўл очила бошлади.

Меҳнат билан иш шароитлари яхшиланаётган ишчи-хизматчилар пахтани қайта ишлашга алоҳида масъулият билан ёндошишиб, унинг сифатини жаҳон андозалари даражасига кўтариш, тола ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун бор имкониятларини сафарбар этдилар. Натижалар ҳам шунга яраша қувончли бўлди. Рақамларга мурожаат қиламиз. Биргина 1999 йилнинг ўзида корхонанинг 90 фоиз маҳсулоти четга экспорт қилинган бўлса, ўтган йилга келиб бу кўрсаткич 94,6 фоизни ташкил этди. Демак бир йил ичида корхонанинг экспорт салоҳияти 4,6 фоизга ошди. Чуст толаси Швейцария, Бельгия, Голландия сингари дунёнинг 14 мамлакатига етиб борди. Толага эҳтиёж бу қадар кучаяётганлигининг боиси нимада? Туманнинг маҳаллий шароити «Наманган-77», «Ўзбекистон» пахта навлари учун жуда қулай келмоқда. Бу эса олинаётган толанинг пишиқ ва пухта бўлишини таъминлаяпти. Яъни, яхши, серҳосил бу пахта навлари жамоага ҳам, харидорга ҳам маъқул тушаяпти. Иқтисодий аҳволи танг ҳолга тушиб қолган ҳиссадорлик жамияти ана шу тарзда юксалишнинг ойдин йўлига чиқиб олди. Биргина ўтган йилнинг ўзида 7 миллион сўм соф фойда олди. Бу йил эса жамоа 10 миллион сўмлик соф фойдани мўлжалламоқда.

Пахта ишловчиларнинг ютуғи нимада? Ҳиссадорлик жамияти

Ислоҳот ва самара

раиси Юнусхон Зайнутдинов доимо жамоасини қўллаб-қувватлайди. Яхши натижалар сари руҳлантира билади. Ўз навбатида жамоа аъзолари ҳам унга суяниб, баҳамжиҳат иш олиб борадилар. Юнусхон ака корхонага келиб ишчи-хизматчиларнинг бирортасини ҳам ўзгартирмади. Аксинча уларнинг бой тажрибаси, маҳоратига таяниб иш олиб борди. Ахир бир мутахассисни ўз ишининг жонкуяри бўлиб етишиши учун йиллар керак. Бу ерда меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилар ҳам шундай: уларнинг йигирма-ўттиз йиллик меҳнати корхонага синггян. Пахтани қабул қилиш бригадири Жумабой Сумматов эса бу ерда қирқ йилдан буён ишлаб келмоқда. Смена устаси Хайруллохон Тўраев, линтерчи Йўлдошбой Мамадалиевлар эса йигирма йилдан ошибдики, бу ерда ҳалол меҳнат қилиб обрў-эътибор топиб келишмоқда. Шу билан биргаликда жамоа ютуқларини бойитишга ўзларининг муносиб улушларини қўшишаяпти. Ҳозиргача корхонада 8000 тоннага яқин пахта қабул қилинди. 700 тоннадан ортиқ пахта қайта ишланиб, чет эллик истеъмолчиларга жўнатиш учун шай қилиб қўйилди. Ўз навбатида олинаётган чигит пешма-пеш ёғ-мой заводларига етказиб берилмоқда.

Масаланинг бир томонига эътибор берайлик: бундан икки йил аввал мазкур жамоада ўртача иш ҳақи бор-йўғи 10 минг сўм атрофида бўлган эди. Айни пайтда бу кўрсаткич 25 минг сўмни ташкил этмоқда. Яхши ишлаганлар ундан оширибн ойлик иш ҳақига эга бўлмоқдалар. Манфаатдорликнинг ортгани боис ишчи-хизматчилар бор меҳри, куч-қувватини ишга бағишлашаяпти. Шу ерда меҳнат қилаётганликларидан ўзларида чексиз фахру ифтихорни туйишмоқда. Ҳиссадорлик жамиятида ишчи-хизматчиларни ижтимоий ҳимоялаш борасидаги вазифалар ҳам пухта адо этилмоқда. Бу ерда бепул иссиқ овқатнинг йўлга қўйилганлиги, ишга келиб-кетувчиларга корхона транспорти хизмат кўрсатаётганлигини ҳисобга оладиган бўлсак, маъмурият ва касаба уюшмасининг ижтимоий масалаларга қанчалик зукколик билан ёндошаётганлигининг гувоҳи бўламиз. Шу билан биргаликда бир пайтлар жамоада меҳнат қилиб айни кунларда кексалик гаштини сураётган 10 га яқин отахону онахонлар, ҳам доимо эъзозу ардоқда бўлишмоқда. Қолаверса, кам таъминланган, моддий ёрдамга муҳтож оилалар оталиққа олиниб, уларнинг ҳолидан тез-тез хабар олиб турилибди. Турли байрам ва оммавий тадбирларда совға-саломлар улашилмоқда. Саховатпешаликда беназир раҳбар бошлиқ корхона жамоасидан тумандаги 9, 16, 47-мактабларнинг ўқувчи ва ўқитувчилари, «Пахтаой» болалар боғчасининг тарбияланувчилари ҳам доимо миннатдор бўлишмоқда.

– Жонажон Ўзбекистонимизнинг бой ютуқларига самарали улуш қўшаётганлигимиздан мамнунмиз, – дейди Юнусхон ака Зайнутдинов биз билан хайрлашар чоғи,— Юқори раҳбариятимизнинг бизга бераётган амалий ёрдам ва йўриқларидан доим миннатдормиз. Биз бободеҳқон— пахтакорларимиз пешона терлари эвазига яратилаётган олтин толаларнинг жаҳон бозоридаги обрў-эътиборини янада ошириш учун меҳнат қилаверамиз.

Рустам АҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири.

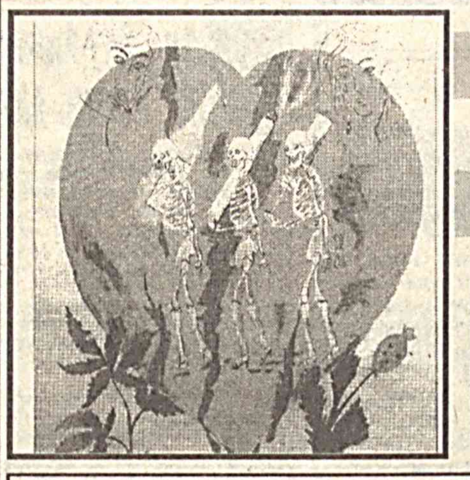

ГИЁҲВАНДЛИК – АСР ВАБОСИ

Ислом КАРИМОВ:

Гиёҳвандлик — жиноятчиликнинг ўсишига, ёшларнинг бузилишига, ҳатто миллатнинг генофонди айнишига сабаб бўладиган хатарли иллатдир.

ОҒУСИЗ ДУНЁ САРИ

Ота-она руҳан ва фикран соғлом, бақувват ва мард, иймони ва эътиқоди мустаҳкам, тўғрисўз ва меҳрибон бўлса, бундай оилада туғилиб камол топаётган фарзандлар умидни оқлайди. Маънавият ва қадриятларга путур етказадиган, эзгулик ва муҳаббат йўлига ғов бўладиган, инсонни жисмонан ва ақлан заиф қиладиган ёмон одатларга ошно бўлганлар оиласида ўсаётган болаларнинг аксарияти аҳлоқан оғир аҳволга тушиб қолаётир. Улар ичкиликбозлик ва фахш ишлар гирдобида ўзлигини йўқотаётир. Энг даҳшатлиси, аср вабоси деб аталмиш бутун инсоният қонини заҳарлаётган гиёҳвандликнинг бедаво дардига йўлиқиб, кирса чиқмас кўчаларда сарсон-саргардон юрибди.

Бир дақиқалик «кайфичоғлик»ни ота-онадан, бахтиёр келажагидан, тани-соғлиқдан устун билиб бор будидан айрилиб, эл-юрт, маҳалла-кўй олдида бадном бўлаётганлар қанча. Уларнинг касофати неча-неча тақдирларни чилпарчин қилаётир...

Мана икки йилдирки, Андижон вилояти Ички ишлар бошқармаси ташаббуси билан «Оғусиз дунё сари» дастури бўйича катта ишлар амалга оширилаётир. Дастур доирасида вилоят ҳокимлиги, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари, шоиру ёзувчилар, журналистлар ва рассомлар, санъаткорлар ва ҳаваскорлар, ўқув юртлари ва жамоатчилик вакиллари билан ҳамкорликда тадбирлар ўтказилаётир. Мақсад, қандай бўлмасин дунёни наркотик балодан асраш учун ҳисса қўшмоқлик. Гиёҳвандлик балосига қарши курашга чорловчи телеэшиттиришлар, мақолалар, шеърлар оммавий ахборот воситаларида эълон қилинди. Қўшиқ ва саҳна кўринишлари қўйилди, плакат-расмлар тайёрланди. Гиёҳвандликнинг жамият учун жирканч иллатлигини, битмас-туганмас офат эканлигини англаб етаётган кишилар сафининг кенгайиб бораётгани дастур самарасидан нишона. Бу-гиёҳвандликка қарши ғоявий кураш намунаси десак бўлади.

Айниқса, вояга етмаганлар ўртасида бу борадаги ишлар жонлантирилди. Энг муҳими, жиноятнинг бу тури содир этилмасдан аввал олди олинсагина ишлар самара беради. Акс ҳолда, минг бора уринган билан кеч бўлади. Маълумингизки, бу иллатга «шайдо» бўлганлар ўз ихтиёридан айрилиб, гиёҳванд моддалар асирига айланиб қолади. Бу кўчага кирганлар соғ-омон чиқиши даргумон. Андижонлик изқуварлар ёмонлик ва фақат ёмонлик, кулфат ва мусибатлар уруғини сочувчи гиёҳванд бангилар ва гиёҳфурушларга қарши курашаверамиз деб қатъий бел боғлаганлар.

Гиёҳвандлик ва психотроп моддаларнинг ноқонуний муомаласига қарши кураш борасида ҳар йили мунтазам «Қорадори» тадбири ўтказилаётир. 2001 йил май-июнь ойларида шундай тадбирнинг биринчи босқичи ўтказилди. Унда шаҳар ва туманлар ҳокимият вакиллари, қишлоқ хўжалиги тармоғининг масъул ходимлари, соғлиқни сақлаш ва халқ таълими тизими жонкуярлари, фуқаролар йиғинлари ҳамда оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорликда уюштирилаётган тадбирнинг аҳамияти катта.

Ички ишлар ходимлари сайи-ҳаракати билан шу йилнинг саккиз ойида гиёҳванд моддалар билан боғлиқ 458 та ҳолат аниқланиб, шундан 411 тасига нисбатан жиноят ишлари қўзғатилди. Гиёҳванд моддаларни тарқатиш манбаларини аниқлаш борасида амалга оширилган тезкор тадбирлар натижасида сотиш ва сотиш мақсадида сақлаш ҳолатлари бўйича 106 та ҳолат аниқланиб, жиноят ишлари қўзғатилди.

Жиноятчилардан саккиз ойда етти килограммдан ортиқроқ гиёҳванд моддалар тортиб олинди. Вилоятимиз қўшни Қирғизистон билан чегарадош. Маълумки, аксарият ҳолларда наркоюгурдаклар имкони борича пайт пойлаб гиёҳванд моддаларни чегарадан Ўзбекистонга ўтказиб, ундан бошқа давлатларга олиб бориш мақсадида ҳаракат қилишаётир. Чегара ҳудудларидан шундай моддаларни контрабанда усулида олиб ўтишга уринган 24 та ҳолат фош этилди. Жиноятчилардан 716 граммдан ортиқ гиёҳванд моддалар олинди. Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига аъзо давлатларнинг фуқаролари ҳам Ўзбекистон ҳудудида ўнлаб шундай жиноятларни содир этиш ҳоллари аниқланиб, қонуний чоралар кўрилди.

Энг ташвишлиси, бу «ҳунар» билан аёллар ҳам шуғулланишаётир. Хўжаобод туманидаги «Дўстлик» божхона масканида Қирғизистон Республикасидан Ўзбекистонга кириб келаётган Ўш шаҳрида яшовчи Гулнора Мунавварова яширинча 60 грамм героин гиёҳванд моддасини олиб ўтаётганда қўлга тушди. Элликдан ошган бу аёлнинг мақсади нима ўзи? Ахир у ҳам она-ку? Қайсидир онанинг фарзанди шундай ўткир гиёҳванд моддани истеъмол қилиб ўзлигини йўқотади, жиноятга қўл уради-ку? Наҳотки она деган муқаддас номга доғ тушириб мўмайроқ пул топиш илинжида шундай қабиҳликка йўл қўйилса? Унутманг, ҳаром нарсани сотиб бойлик орттирганнинг топганлари яхшиликка буюрмаган, буюрмайди ҳам.

Феруза Раҳматова энди йигирма тўртга кирган. Асака туманидаги «Янги ҳаёт» жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган Файзиобод қишлоғида яшайди. Ҳеч қаерда ишламайди. Бу аёл ҳам «Дўстлик» божхона масканида синчков изқуварлар назарини четлаб ўтолмай қўлга олинди. Чўнтагида 14,75 грамм миқдордаги героин гиёҳванд моддасини шум мақсадда чегарадан олиб ўтишга уринган.

Америка Қўшма Штатларида жаҳон жамоатчилигини нафрат ва ғазабини қўзғатган террористик ҳаракатларнинг ҳомийлари ўз ҳамёнларини нима ҳисобига тўлдираётгани барчага аён. Улар бутун жаҳонга бангилик уруғини сепиб бойлик орттиришаётир. Бу ҳаром бойликдан қутурган кимсалар эса тинч аҳолига қўл кўтариб минглаб бегуноҳ одамларни умрига завол бўлишди. Юз марта, керак бўлса минг марта гиёҳвандлик оқибатлари хусусида чиқишлар қилаверамиз. Бор куч ғайратимизни, бор маҳорат ва имконларимизни инсоният вужудига заҳри қотил бўлиб кириб бораётган гиёҳвандликка қарши қўяверамиз.

Шу йилнинг ўтган саккиз ойидаги маълумотларга кўра вилоят Ички ишлар бошқармаси ҳамда соғлиқни сақлаш идоралари, наркология диспансери ходимлари томонидан бир неча юз шахс гиёҳванд моддаларни сурункали истеъмол қилувчи ва истемол қилишга мойиллиги борлиги учун рўйхатга олинган. Тиббиёт ходимлари билан ҳамкорликда уларнинг турмуш тарзи, оилавий шароити ўрганиб чиқилиб, жиноят қидирув бўлимлари ходимлари ва участка вакиллари билан ҳамкорликда жиноятларни олдини олиш юзасидан тадбирлар ўтказилаётир.

Гиёҳвандликка қарши кураш самарадорлигини ошириш борасида маҳаллаларда ва жамоат жойларида профилактик суҳбатлар ташкиллаштирилди. Жумладан, гиёҳвандликка қарши курашга қаратилган ва унинг оғир оқибатлари ҳақида вилоят бўйича 56 маротаба фуқаролар йиғинларида, ташкилотларда, ўқув муассасалари ва жамоат жойларида маърузалар, учрашувлар ва бевосита мулоқотлар ўтказилди.

Телевидение, радио ва рўзномаларда олиб борилаётган тадбирлар ҳақида маълумотлар бериб борилмоқда.

Мисол учун вилоят Ички ишлар бошқармаси шаҳар ҳокимлиги, Наркология диспансери ва ёшларининг «Камолот» чилар ижтимоий ҳаракати Андижон шаҳар бўлими ҳамкорлигида Андижон шаҳридаги «Чўлпон» кинотеатрида 900 нафар мактаб ўқувчиларига, халқ хўжалиги олийгоҳида таълим олаётган талабаларга «XXI асрга — ёшлар гиёҳванд моддаларсиз» мавзусида видео лавҳалар кўрсатилиб, маърузалар ўқиб эшиттирилди.

Бундан ташқари, вилоят Ички ишлар бошқармаси раҳбариятининг ташаббуси ҳамда ходимларнинг саъйи-ҳаракати билан Андижон шаҳар «Наврўз» ўйингоҳида гиёҳвандликни олдини олиш ва унга қарши курашни тарғибот қилувчи кўргазмали чиқишлари ва хайрия шоу-концерти ўтказилди.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси тадбиркор аёлларининг «Санам» журнали таҳририяти ёрдамида йилига икки марта чоп этиладиган, замонавий андозаларга мос келувчи, ўзида гиёҳвандликка қарши кураш борасида энг долзарб масалаларни ҳамда тарғибот, ташвиқот усулларини қамраб олган журнал чоп этилиб, кўплаб корхона, ташкилот, ўқув муассасаларига бепул тарқатилиб, маъруза қўлланмаси тариқасида фойдаланиш тавсия этилди.

«Она ва бола йили» муносабати билан ҳозирда келажак авлодни жисмонан соғлом, баркамол улғайишида, юртимизда барқарор вазиятни таъминлашда, гиёҳвандликни олдини олиш ва унга қарши курашни кучайтириш борасида Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги раҳбарияти буйруқлари ва топшириқларини бажариш учун кенг жамоатчиликни жалб қилган ҳолда белгиланган тадбирлар амалга оширилаверади. Зеро биз озод ва обод, келажаги буюк давлат қуришга бел боғлаган эканмиз, оғусиз олам сари интилиш ҳар бир онгли фуқаронинг муқаддас бурчи бўлиб қолсин!

Дилмурод ОҚМИРЗАЕВ,
Андижон вилояти Ички ишлар бошқармаси бошлиғи.

• 1995 йил. Мустақил Ўзбекистон Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Гиёҳванд ҳамда асабга кучли таъсир этувчи моддаларни ишлаб чиқариш ва тарқатишга қарши давлатлараро кучларни бирлаштириш конвенциясига аъзо бўлиб кирди.

• *Мана икки йилдирки, Андижон вилояти ҳокимлиги ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссияси ва вилоят Ички ишлар бошқармаси раҳбарияти ташаббуси билан «Оғусиз дунё сари» дастури асосида – халқаро ҳамжамият олдида турган жиддий муаммолардан бири—гиёҳвандликка қарши кураш олиб борилаётир.*

• *Кейинги беш йилда кўплаб мамлакатларда гиёҳвандлар сони тахминан тўрт баравarга ошган. Дунёда содир этилаётган жиноятларнинг 57 фоизи бевосита ёки билвосита гиёҳвандлик билан боғлиқ. Ўзбекистонимизда бундай жиноятлар сони умумий жиноятчиликнинг 10-12 фоизини ташкил этади.*

Огоҳ бўлинг!

«ДОКТОР ТОҒА»

Маълумотларда баён этилишича, бир йилда жаҳон бўйича 129 миллион атрофида бола дунёга келади. Шулардан 13 миллион нафари гиёҳванд моддалар истеъмол қилиш натижасида юзага келадиган касаллик туфайли нобуд бўлади.

Анвар бу ҳовлини яхши биларди. Унда истиқомат қилувчи эр-хотин мансабдор ишда хизмат қилишар, кўп ҳолларда уларнинг беш ёшли қизи Зилола уйда ёлғиз қоларди. Анвар гиёҳванд моддаларни харид қилишга қурби етмай қолган кезлари ушбу хонадонга ўғирликка тушишни режалаштириб юрарди. Бироқ мақсадини амалга ошириш учун қизалоқ унга тўсқинлик қилгани-қилган. Шундай бўлсада, Анвар пухта режалар тузиш билан овора бўлаверди. У ўз мақсади йўлида ушбу оила соҳибларининг ишга кетиш, уйга келиш вақтларини обдон кузатди. Ниҳоят, бу борадаги илк қадамини ташлади. Эшик қўнғироғини эшитган Зилола уни дарҳол очди:

– Сиз кимсиз? – дея қаршисида турган номаълум амакига юзланди у.

– Мен «доктор, тоғанг бўламан. Сени кўргани келдим. Боғчангда укол қилишдими?

Зилола қўрқа-писа жавоб қилди:

– Йўқ...

– Агар укол қилмаса оғриб қоласан. Кейин ўртоқларинг билан ўйнай олмайсан. Қани, энди билагингни узатчи.

– Оғритмайдими?

Анвар Зилоланинг нозиккина томирига игна санчиб, гиёҳванд моддасини юборди. Қиз бир дамдан сўнг боши айланиб, ерга ўтириб қолди. Шу ўтирганича кўзлари юмилиб, уйқуга кетди. Вақтдан фойдаланган йигит қимматбаҳо идишларни олиб, кўздан ғойиб бўлди. Орадан кунлар ўтиб, Анвар бу хонадонга тез-тез келиб турадиган, қизалоқ эса уни «доктор тоға» деб чақирадиган бўлди. Уйда айрим нарсаларнинг ғойиб бўлаётганлигини ота-она сезмади ҳам. Кунлар шу тариқа ўта бошлади. Бир гал ота-она одатдагидек уйга келиб, қизалоқнинг ғужанак бўлиб ётганини кўриб, ҳайрон бўлишди.

Зилола, оёғим оғрияпти, дейишдан нарига ўта олмасди. Хавотир олган ота-оналар фарзандини болалар шифокорига олиб боришди:

– Бўлиши мумкин эмас, – даҳшатдан кўзлари чаноғидан чиқиб кетгудек тикилди шифокор ота-онага. – Қизингизда гиёҳванд моддага эҳтиёж бор.

– Қанақасига? – ҳайратланди ота-она.

– Ҳайронман. Ўзим ҳам ишонгим келмаяпти.

Андижон шаҳридаги наркологик диспансерда эса Зилоланинг бир неча бор гиёҳванд моддасини қабул қилганлиги маълум бўлди. Зудлик билан уни даволаш чоралари кўрилди.

Анвар ҳуқуқ-тартибот идоралари томонидан ҳибсга олиниб одил суд ҳукми билан жиноий жавобгарликка тортилди.

Саминжон ҲУСАНЗОДА,
журналист.

Хуршид ота-онаси билан Фарғонага кўчиб келдию, қўшниси Ларисага ишқи тушиб қолди. Хуршид хашаки қўшиқчи эди. Бундай отарчиларнинг «севгиси» ҳам қўшиқларига ўхшаган ўйинқароқ бўлади.

Май ойлари, жийдалар гулга кирган пайт. Суюқоёқ қизлар эркак ҳирсини уйғотадиган нозик жойларини кўз-кўз қилишга мойиллиги кучайган дамлар. Лариса ҳам Хуршиднинг ширин сўзларию жарақ-жарақ пулларига учди-қўйди.

Илк танишган кунлариданоқ ишқий муносабатлари жўшиб, икки хуштор бирбирларини қўйнига кириб кетди. Узлуксиз маишат, ичкиликбозлигу, кашандалик уларнинг вужудларидан инсонийлик хислатларини қувиб чиқариб улгурганди. Улар ҳалолни ҳаром хавфидан асрай олмайдиган ҳолатга тушиб қолишганди. Иффат ва ҳаё фахш ботқоғига ботганди. Хуршид Ларисанинг ёнига кунда чопадиган бўлди. Топганини бирга баҳам кўрди. Кайфичоғликда неча-неча тонглар отди.

«Агар эркак ичкиликка ошно бўлса, ҳамёнлари тешилар, агар аёл ичкиликка шайдо бўлса, либослари ечилар», деганлари рост экан. Бозор шароитида Хуршид хушторини кўнглини олиш қўйида қарзга ботди. Қарзни ўз отасидан савдогарчилик қиламан, деб олганди. Бу пулларни ҳаромхарижга сарфлаб юборди.

Бора-бора Хуршид Ларисага ёқмай қолди. Суймаганга суйкалма деганлар ҳақ. Ларисанинг кўнгли бўш эмасми, гоҳ-гоҳи ҳар хил эркаклар билан «гаплашиб» қўярди. Бу ҳол Хуршиднинг рашку-нафратини қўзғарди.

«Ошиқ-маъшуқ»ларнинг танишганига ҳам тўққиз ой бўлди. «Маъшуқа»си қанчалик ўзидан итарган сари, Хуршид унга шу қадар жонжаҳди билан яқинлашгиси келарди.

Хуршид яхши гапни тенги эмасди. Унинг яна бир «ҳунари» бор эди. Ҳар-ҳар замонда «қуруғидан» ҳам тортиб турарди. Ақлу хушини жиловлай олмай қолган пайтлари кўзига фақат Лариса кўринарди. Унинг хиёнаткорона ва хуфёна ишлари эсига тушарди. Ғазаб отига минарди. Ичарди. Чекарди. Ёмондан қочиб ҳам қутула олмайсан, киши. У Ларисага хира пашшадек ёпишиб, аҳён-аҳёнда мақсадига ҳам етарди.

Шу йилнинг тўртинчи январи эди. Яхши кишилар янги асрни улуғ ниятлару умидлар билан бошлаган бу қилиғи Хуршидни бир ғазаблантирса, Ларисанинг уйда йўқлигидан минг ғазабга тушди. Қони қайнади. Нашаванд ғазаб отига миндими, ўзини жиловлай олмай қолади. Шундай бўлди ҳам.

Фожеа жуда тез содир бўлди. Хуршид ёши бир жойга бориб қолган, жисмонан ожиз, устига-устак кайфи бор кампирга ҳамла қилди.

Қорнига пичоқ санчди. Шафқатсизларча ўлдирди. Кампирнинг ҳали совуб улгурмаган жасадини шолчага ўраб хонадон балконидаги темир каравот остига яширди...

У қотилликни қилиб қўйиб Ларисани тунги соат бирларгача кутди. Кечаси ширакайф Лариса уйга қайтди. Остонадан ҳатлабоқ у бувисини сўради. Хуршид «бувинг бизникида, онам билан ўтирибди» деб уни алдади.

Маънавий қиёфасини ҳайвоний ҳирсиёт батамом эгаллаган Хуршиднинг мақсади битта: қандай қилиб бўлмасин Ларисани қўйнига олсаю, нафсини қондирса. Хуршид Ларисани қаршилигига қарамай, қотиллик содир этилган хонадонда қолди...

Гиёҳвандлик кўчасида разолат ботқоғига ғарқ бўлган, иймон ва эътиқодиниароққа қўшиб ичиб юборган, инсонни бошқа жонзодлардан ажратиб турувчи ақлу-ҳушини жаҳолат емирган Хуршид шундай мудҳиш дамда Лариса билан бирга ётди.

...Лариса тонгга яқин Хуршидни уйдан чиқиб кетишини талаб қилади. Кайфи «чоғ» банги тил уқадими? «Сенга қанча-қанча пул сарф қилдим, гапимга кирмай қўйдинг, уйга кеч келяпсан, бошқалар билан юраяпсан». Хуршид шу гапларни такрорлаб-такрорлаб ғазабланар, Лариса эса уни «кет» деб уйдан ҳайдарди. Сени ҳам ўлдираман, ўлдираман, дея Ларисага ташланди. Тўғри келган жойига пичоқ ура бошлади. Кучли жароҳат олган бўлишига қарамай, Лариса қаттиқ қаршилик қилди. Ваҳшийнинг чангалидан аранг қутилиб қолди...

РАЗОЛАТ

Жирканч қилмишларини яшириш мақсадида қамалишидан қўрқиб Хуршид Тошкентга қочиб кетди. Тошкентдан Бекободга, ундан Тожикистондаги қариндошлариникига бориб яшириниб юрди. Изқуварлар қотилни қўлга олишди.

Тергов ҳам тугаб, суд бошланди. Қора курси. Асли анжидонлик бўлган, эндигина йигирма бирга кирган Хуршид Умаров ўтирибди.

Унинг жирканч башараси очиб ташланди. Х. Умаров 1997 йилда Андижон шаҳар суди томонидан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 169-моддаси 3-қисми «б» банди билан беш йилга озодликдан маҳрум қилиниб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 7 августдаги Амнистия тўғрисидаги фармонига асосан жазони ўташдан озод этилиб, авф қилинган эди. Бундан у сабоқ чиқармади. У меҳрибонликнинг тенги эмас эканлигини кўрсатди. Ичди, чекди, фахш йўлидан қайтмади. Ота-онаси юзига оёқ қўйди. Хизматини қилиб дуоларини олиш ўрнига уларни тириклайин «гўр»га тиқди. Умрбод иснодга қолдирди.

Йиллар ўтар, жазо муддатлари ҳам ўтиб, яна у озодлар сафига чиқар. Аммо ўғри, қотил деган қора тамға унинг тақдирига босилди. Қайта-қайта хасса йўқотганларнинг кўзи очилмаган.

Ҳукм ўқилди. Ожиза Ирина Серебраковани қасддан ўлдиргани, жиноятини яшириш учун марҳуманинг невараси, ўзининг «суюкли» хуштори Лариса Абдуллаевани қасддан ўлдиришга суиқасд қилиб, ҳаёти учун хавфли бўлган оғир тан жароҳатлари етказгани учун Х. Умаров ўн тўққиз йилга озодликдан маҳрум этилди...

Мана сизга гиёҳвандлик, ичкиликбозлик ва суюқоёқликнинг жирканч оқибатлари. Бу иллатлар доимо эзгуликка, яхшиликка раҳна солиб келган. Ҳаё ва иффат деган нафис пардага қора доғ бўлиб тушган. Не-не гўдаклар тирик етимлик азобига дучор бўлди. Гулдек-гулдек келинлар бевалик либосини кийган. Маънавий мажруҳ этилди. Отага ўғил қўл кўтарди. Қиз онасининг юзига тик қаради. Кўчани «ихтиёр» этганлар кўпайди. Бевақт ўлимлар, ҳалокат ва фожиалар, майибмажруҳликлар, оғир хасталикларнинг барча-барчаси шу иллатлар касофатидир.

Баъзи, обрўли оилаларнинг фарзандлари банги бўлиб «игнага ўтириб» ота-оналари назаридан қолиб бадном бўлаётир.

Азиз биродарлар, огоҳ бўлайлик! Фарзандлар тақдири – оила тақдири. Асло бефарқ қолманг. Болангиз бахти – сизга саодат, бахтсизлиги – сизга азоб, сизга уқубат. Демак, яхшилик уруғини сепайлик, ундан эзгулик гулдасталари униб чиқсин. Оилангизда бахтиёрлик мезбон бўлиб қолсин.

Убайдулло АЛИХОНОВ,
Фарғона шаҳар прокурори ёрдамчиси, адлия кичик маслаҳатчиси.

БОЛАЛАРНИ АСРАНГ, АЗИЗЛАР!

Вояга етмаганлар томонидан содир этиладиган жиноятлар гиёҳвандлик моддаларини истеъмол қилиш орқали рўй бермоқда. Бунинг эвазига жиноят йўлига кираётганлар ўз майлига эрк бериб турли кўнгилсизликларни содир этмоқдалар. Масалан: вояга етмаган М. исмли шахс бир аёлнинг ўлимига сабабчи бўлди. Воқеа юзасидан тергов олиб боришда қуйидагилар маълум бўлди: 16 ёшга тўлмаган М. уйида ҳар доим отаси билан бирга гиёҳвандлик воситасини истеъмол қиларди. Ана шундай кунларнинг бирида М. кўчага чиқиб ўтиб кетаётганларга тегажоқлик қила бошлайди. Бир аёлни тўхтатиб шилқимлик қилади ва унга нисбатан куч ишлатиб зўрламоқчи бўлганди. Аёл бақира бошлагач М. чўнтагидан пичоқ чиқариб, аёлнинг турли жойига шафқатсизларча санчади. Охир оқибат аёл воқеа жойида вафот этади.

Шу ўринда вояга етмаган болани қотиллик қилишига нима сабабчи бўлди, деган савол туғилади? Ушбу жиноий ҳаракатни содир қилишда авваламбор оиласидаги шароит, отанинг ўз фарзанди билан мунтазам равишда гиёҳвандлик воситасини истеъмол қилиши, унинг тарбияси тўғрисида ғамхўрлик қиладиган ота ва она энг аввало ўз боласини аянчли тақдири сабабчисидир.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 127-моддасида вояга етмаган шахсларни ғайри ижтимоий хатти-ҳаракатларга жалб қилиш ҳам жиноий ҳаракат эканлиги назарда тутилган. Ушбу модданинг 2-қисмида вояга етмаган шахсларни гиёҳвандлик воситалари ёки психотроп моддаларни истеъмол қилишга жалб этганлик учун жавобгарлик масаласи белгиланган. Бу ҳам ўз навбатида гиёҳвандлик воситалари истеъмол қилиш билан боғлиқ бўлган жиноятларни олдини олишга қаратилган муҳим чорадир.

Вояга етмаганларни гиёҳванд моддаларни истеъмол қилиши салбий оқибатларни вужудга келтиради. Жумладан, келажакда улардан бунёд бўлган болалар ақли заиф, майиб мажруҳ ҳолда бўлиши табиий. Бундай салбий ҳолатларни олдини олиш борасида кўплаб ижобий ишларни қилиш лозим. Жумладан: гиёҳванд ёшлар даволаниш учун ўз ихтиёрлари билан тиббиёт муассасаларига камдан-кам ҳолларда мурожаат қиладилар. Шу боисдан бу иллатга қарши кураш нафақат тиббиёт ходимларининг, балки барча муассаса ва жамоат ташкилотлари, ўқув юртларининг муҳим вазифасига айланиши керак.

Гиёҳвандликка қарши курашиш, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ва тиббий наркологик хизмати ходимлари ўзаро ҳамкорликда бу иллатнинг олдини олиш чора-тадбирларини кўришлари зарур. Гиёҳвандликдан қутилиш мақсадида ўзини-ўзи даволаш учун ҳар хил дори-дармонлардан фойдаланишга мутлақо йўл қўймаслик керак.

Дилдора ҲАЙИТБОЕВА,
Тошкент Давлат юридик институти 4-курс талабаси.

Саҳифани «Адолат»нинг махсус мухбири Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ тайёрлади.

Ҳаридор ҳақига хиёнат

БЕНЗИННИНГ НАРХИ... 170 СЎМ ЭМИШ

Тошкентдан Самарқанд томон кетаётиб, Сирдарё вилоятининг Жиззах билан туташишга яқин жойда, шундоқ йўл ёқасидаги АЁҚШга бурилдик. Оператор ўтирган туйнукчага бориб 1600 сўм узатиб «Ўн литр қўйинг» дедик. Ёши элликлар атрофидаги акахон пулни санади-да, «яна 100 сўм» деди бамайлихотир. «Ўн литри бир минг етти юз сўм бўладими?» дедик биз яна юз сўм узатаётиб. Акахон «ҳа» дегандек бошини қимирлатди овоз чиқармай.

10 литр А-76 (балки А-72) бензинни машинага қуйиб бўлиб, бу қонунбузарликни индамай ҳазм қилиб кетиш алам қилди ва операторнинг исм-фамилиясини сўрадик. У киши «туйнукча» ортидан ташқарига чиқиб, аввал 1700 сўм олмаганини, узатилган пул 1500 сўм экан деб ўйлаб яна 100 сўм сўраганини исботлашга уринди. АЁҚШ кимга тегишли эканини, «хўжайини»нинг исм-фамилиясини суриштирганимиздан сўнг, 1700 сўм олганини тан олиб, кечирим сўрашга тушди, ўзи бугун энди ишга чиққанини айтиб, мусулмончиликни ҳам ўртага солди.

Қизиқ, у куппа-кундузи тап тортмай 160 сўмлик бензинни 170 сўмдан сотаётганда мусулмончиликни нега ўйламади экан? Бунинг устига, бензин қуядиган колонканинг орқа томонидаги қопқоғи олиб қўйилган, олди томонига ўтиб, кўрсаткич стрелкани «О»га келтириб қўйишни сўрадик. Ўзини Комилов Насим (суратда) деб таништирган оператор роса уриниб, бу ишни уддасидан чиқа олмади. Демак, колонка носоз, лекин ишлатилаяпти. Бу аҳволда 10 литр ўрнига 5 литр қуйдими, ё 8–9 литр қуйдими, фақат ўзига аён холос.

Тепасига «32-сонли АЁҚШ» деб ёзиб қўйилган бу иншоотнинг тўлиқ номи «32-сонли хусусий ишлаб чиқариш-тижорат фирмаси тасарруфидаги 32-сонли АЁҚШ» эмиш, унинг соҳиби Илёсов Жўрақул бўлиб, офиси Сирдарё шаҳрида эмиш.

Агар ҳар литр бензинга 10 сўм устама нарх қўйиб сотиш ва колонкаларнинг атайлаб носозлиги фақат шугина факт бўлса, «тасодиф-да» деб бу ҳақда ёзмай қўяқолардик. Афсуски, тасодиф эмас. Тошкентдан ташқарига чиққанингиздан кейин Сирдарё, Жиззах, Самарқанд ва Фарғона вилоятларида (ўзимиз гувоҳ бўлганларимиз) ҳар бешта АЁҚШнинг тўрттасида шу аҳволни кўриш мумкин. Бунинг устига, ҳар 10 литр ҳисобидан бир-икки литр уриб қолиш деярли ҳамма АЁҚШда бор гап. Бу – касаллик.

Касалликни ким тузатади, хўжасизликни ким тартибга солади. Ахир АЁҚШлар хусусий бўлди дегани – назорат тугади, АЁҚШни сотволишга қурби етганлар бўёғига нима хохласа шуни қилаверади, йўл очиқ дегани эмасдир?!

Ҳ. АЛИМОВ,
М. ХАЛИЛОВ,
Р. ЗУХРИДДИНОВ,
журналистлар.

СУРАТДА: бузуқ колонка ва эгнида на махсус кийими, на исм-фамилияси ёзилган кўкрак белгиси бор оператор.

Кимки жафо қилса...

...АВВАЛ ШЕР, КЕЙИН ҚАРО ЕР...

Шом қўнганда икки улфат Шерали Болтаев билан Ихтиёр Арзиевлар Каттақўрғон шаҳрининг Шавқий кўчасида учрашиб қолишди.

– Кўришганимиз яхши бўлди-да, – деди Ихтиёр Арзиев Шерали Болтаевга. – Кеча анча отиб юборибмиз, кун бўйи бошим гангиб юрди.

– Дилимдагини топиб гапирдингиз-да ака, – уни маъқуллади Шерали Болтаев. – Менинг ҳам бошимга юк қўйилгандек, оғриғига зўрға чидаб турибман. Нима қилайки, чўнтагимда бир чақа ҳам йўқ.

– Шу ҳам муаммо бўлибдими, бир шишага етгулик пулим бор, фақат сендек улфат тополмай турган эдим.

Ихтиёр Арзиевнинг бу сўзлари Шерали Болтаевга сарёғдек ёқиб тушди. Иккаласи сотувчи Фурқат аканинг ёнига бориб пуллари етмаганидан бир шиша винони олдилар-да ўша ерда қиттак-қиттак ичишди. Шу пайт икки улфатга таниш бўлган Николай Фомин деган киши сотувчи Фурқатдан бир шишаароқ олиш учун келиб қолди.

– О, Николай! Айни вақтида келдинг-да, оғайни, – дея йигитлар унинг бўйнидан қўлини ўтказишди, – улфати-чор, анда маза бор, дейишади. Энди уччаламиз бир ичишамиз-да.

Николай уларга ўтиришга вақти йўқлигини айтиб, ўз ёнидан юз граммдан ароқ олиб берди.

– Нега биз билан ўтиришни хоҳламаяпсан? – сўради Ихтиёр Арзиев.

Николай аввал ишлаган жойидан 11 минг сўм меҳнат ҳақини олганлиги, шуни ҳисобидан оиласига майда-чуйда олиб бориш зарурлиги ҳақида гапирди. 11 минг сўм пули борлигини эшитган Шерали ҳамтавоғи Ихтиёрга маъноли қараб олди. Сўнгра Николайни мастлик баҳонаси билан бағрига босиб, унинг чўнтагидаги тахлам пулни сездирмай олди-да, Ихтиёр Арзиевга узатди. Ўғирланган пулни дарҳол ўзининг чўнтагига тиққан Ихтиёр, мен ҳозир келаман, дея жуфтакни ростлади. Шилинган пулидан хабар топмаган Николай ҳалигина сотиб олган бир бутилка ароқни қўлига ушлаганча шилқимлардан тезроқ қутилиш мақсадида изига қайтди. Николай уйига келиб меҳнат билан топган пулини оиласига бериш учун қўлини чўнтакка тиқди. Не кўз билан кўрсинки, чўнтаги шип-шийдон эди. Николайнинг ранги докадек оқариб кетди, юрагида бехосдан санчиқ пайдо бўлди. Ахир у 11 минг сўм пулни топиш учун озмунча меҳнат қилмаган эди.

– Вой аблаҳларей, – деди қўлларини мушт қилиб ғазаби қайнади.—Ўзимнинг Николайим деб чўнтакни қоқлашибди ку.

Николай 11 минг сўм пулни ҳалол меҳнат қилиб топганлиги учун ҳам чидаб туролмади. Шаҳар ички ишлар бўлимига хабар қилди. У ердагиларга бўлган воқеани батафсил ёзиб берди.

«Қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилдан кейин ҳам чиқади» дейишади. Лекин, Шерали билан Ихтиёрларнинг бу хийла найранглари узоққа чўзилмади. Ўғрилар эртаси куниёқ қўлга олинди. Бировнинг чўнтагига кўз олайтирганларини бўйнига олиб ифлос қилиқлари учун Николайдан кечирим сўрашди. Лекин, ғишт қолипдан кўчган эди. Жиноятчиларнинг бу қилмишлари Каттақўрғон шаҳар судига оширилди. Шерали Болтаев Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 169-моддаси 3-қисми «а» банди билан ўзига тегишли бўлган мол-мулки давлат фойдасига мусодара қилиниб, 5 йил озодликдан маҳрум этилди. Ихтиёр Арзиев ҳам ана шу моддага мувофиқ ўзига тегишли бўлган мол-мулки давлат фойдасига мусодара қилиниб, 4 йилга озодликдан маҳрум этилади.

Лекин, бизнинг давлатимиз кечиримли. Мақсад жиноятчиларни фақат қамоқхонада сақлаш эмас, балки уларни тарбиялаш, қилган жиноят ва хатоларини тан олдиришдан иборатдир. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Республикаси Президентининг шу йил 22 август кунидаги «Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги эълон қилинганлигининг ўн йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида»ги фармонига биноан Шерали Болтаев ва Ихтиёр Арзиевлар тайинланган жазодан озод қилинди. Энг муҳими, уларнинг шаънига судланган деган доғ тамға бўлиб қолди. Иккаласи ҳам қилган қилмишларидан юз карра пушаймон. Сўнгги пушаймон ўзингга душман дея бежиз айтилмаган.

– Ароқнинг кайфи билан ўғирлик қилганимни билмай қолибман, – дейди Шерали Болтаев. Шеригининг ана бу сўзларини Ихтиёр Арзиев ҳам бўйин эгиб қайтарди. Ароқ олдин шер қилади, кейин қора ер қилади деган гап бор. Ростдан ҳам спиртли ичимлик ҳар қандай кишини ёмон йўлларга бошлайди. Агар Шерали Болтаев ва Ихтиёр Арзиевлар ичкиликка муккасидан берилмаса тоғни урса талқон қиладиган йигитлар тоифасидан. Ўғирлик қилиб кун кўргандан кўра, пешона тери тўкиб, ҳалол меҳнат қилсалар, ўшанинг оши ширин бўлади-ку. «Кайфу сафо»дан, бировнинг молига кўз олайтиришдан фойда йўқлигини иккаласи ҳам кеч тушунди. Шерали Болтаев, Ихтиёр Арзиевлар пешоналаридаги доғни ювиш учун ҳалол меҳнат қилиб, қадамларини тўғри босишса эл-юрт олдида ўзларини оқлаган бўлар эди.

Саҳоб АШУРОВ,
Каттақўрғон шаҳар жиноий ишлар бўйича суд раиси.

СУРХОН ЙЎЛЛАРИДА ЯНГИ «ТИКО»ЛАР

Сарф-харажати арзон, енгил ҳамда қулай «Тико» автомашиналари сафи Сурхондарё ҳудудида тобора кўпаймоқда. Хусусан Термиз автобус-таксомотор корхонаси ҳиссадорлик жамияти автоуловлари сафига яна ўттизта «Тико» русумли автомобил келиб қўшилди.

– Деновдаги «Чағониён» ҳиссадорлик жамиятига ҳам «Тико» автомашиналари берилди, – деди «Сурхондарётранс» уюшмаси раиси Комилжон Сапиев «Туркистон-пресс» мухбирига. – Автомашиналар «Пахтабанк»дан берилган кредит ҳисобига харид қилинди. Ишончимиз комилки, олинган қарзнинг ўрни ҳадемай тўлади. Йўловчиларимизга янада қулай бўлди. Вақт зое кетмайди, қолаверса, янги «Тико» ларда манзилга етиб бориш ҳам завқли бир ҳолат.

Олтмишта «Тико» шу кунларда Сурхон йўлларида йўловчиларнинг оғирини енгил, узоғини яқин қилиб юрибди. Янги такси калитини қўлга олган ҳайдовчиларнинг севинчи ғоят чексиз...

– Официант, салат устида нима ўрмалаяпти?

– Жаноб, булар витаминлар-ку!

* * *

Бир хоним ҳимоячига ёмон кўрган эридан нолийди.

– Ажрашинг-қўйингда, – деди ҳимоячи.

– Мен ундан йигирма йил азоб чекдим, сиз бўлсангиз, уни бахтиёр қилиб қўйишимни таклиф қиляпсиз.

* * *

– Официант, бу олиб келганингиз шўрва эмас, қанақадир сув-ку!

– Мсье, қанақадир сув эмас, нақ қайнаган сув.

* * *

Қиз:

– Ҳадеб отанг билан карта ўйнавергандан кўра, менга ҳам жиндай эътибор қилсанг бўларди.

Йигит:

– Мен ўзим ҳам шуни истардим. Бироқ унда тўйимиз учун зарур миқдорда пул йиғолмас эдикда...

* * *

– Официант, тишковлагични олиб келинг!

– Кечирасиз, тишковлагич банд.

* * *

Хотин: Тасаввур қиламан, икки кун ғойиб бўлиб кетганимда каллангга жуда ёмон ўйлар келиб қўрққандирсан?

Эр: – Ҳа, албатта. Сен қайтиб келасан деб, ёмон қўрқдим.

* * *

– Официант, нега шўрвангизда пашша қалқиб юрибди?

– Нима сиз, сэр, 50 центли шўрвада қовурилган товуқни кўрмоқчи эдингизми?

* * *

– Официант, ўтган ҳафтада сизда ниҳоятда янги пиво бўлган эди, ўшанақа пиво беринг.

– Айни муддао, ўша пивонинг шу худди ўзи.

* * *

– Официант, нега олиб келган жўжангизнинг чап оёғи ўнгига қараганда калта-ку!

– Айтинг-чи, жаноб, сиз жўжани егани буюртма бердингизми ёки у билан рақс тушмоқчимисиз?

* * *

Эр уйга келган заҳоти ҳовлиқиб хотинига деди:

– Сени хурсанд қилиб қўяй. Яқинда маош ошадиган бўлди. Буни менга бошлиқнинг ўзи айтди. Тўғри, у менга кичкинагина шарт ҳам қўйди, бунинг учун мен унинг қизига уйланишим керак эди.

* * *

Поезд купесида бир кекса одам чўнтагидан сигарет чиқаради.

– Чексам, эътироз қилмайсизми?

– Ўзингизни уйдагидек ҳис қилаверинг, – деб жавоб берди йўловчи аёл.

– Яхши, – деб хўрсинди кекса одам ва трубкасини чўнтагига солиб қўйди.

Ҳикмат

- *Ёлғончига мансаб ярашмас.*
- *Соғлом одам хиёнат қилмайди.*
- *Дўст бахтига қувонинг, унда ҳиссангиз бор.*

«Обуна—2002»

«АДОЛАТ» ҲАМИША ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛСИН!

Одам боласи пайдо бўлибдики, фақат бир нарсага – адолатга талпиниб, интилиб яшайди. Шунинг учун ҳам ота-боболаримиз минг кунлик тоат-ибодатдан бир кунлик адолат афзал, деб бежиз айтишмаган. Ҳақиқатдан ҳам шундай:

АДОЛАТ – зулматни ёритиб чиққан қуёш;

АДОЛАТ – дунёнинг тинчлиги, осойишта ҳаётимиз манбаи;

АДОЛАТ – Ўзбекистоннинг буюк келажаги йўлида қилинаётган улкан ишларнинг мажмуи.

Қисқаси, Амир Темур бобомиз айтганларидек, «Куч – адолатда».

Ҳа, адолат шундай: ўлмас сўз, улкан мўъжиза. У доимо Сизу биз билан, шундоққина ёнимизда юради. Ҳақни ҳаққа, пучакни пучакка ажратиб олишимизга имкон беради. Кундалик ҳаётимизда адолат тамойилларининг барқарор бўлишини таъминлайди ва шу йўлда хизмат қилади. Ва яна...

Шошманг. Адолатнинг бошқа хусусиятларини, кучу қудратини билмоқчимисиз. У ҳолда сизга ҳар доимгидек «Адолат» газетаси ёрдам беради. Ўзининг кўп минг кишилик ўқувчиларига эга бўлган республикамизнинг бу ўқимишли ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий газетаси орқали Сиз дунёнинг энг сўнгги янгиликларидан хабардор бўласиз. Юртимизда амалга оширилаётган ишлар, иқтисодий ислоҳотлар изчил ёритиб борилади. Одамларнинг тақдири билан боғлиқ турли суд очерклари, фельетонлар, туркум материалларни ўқиб, ҳаётдан ўзингизга тегишли хулоса чиқарасиз.

Жорий йилнинг 15 сентябридан бошлаб республикамизнинг барча алоқа бўлимларида Сизнинг севимли газетангиз – «Адолат»га 2002 йил учун обуна расмийлаштирилмоқда.

Қуйида вилоятлар бўйича газета обуна нархи жадвали берилмоқда:

№ Вилоятлар номи	6 ойга			12 ойга		
	Каталог баҳоси	Обуна баҳоси а/б	Обуна баҳоси адрес	Каталог	Обуна баҳоси а/б	Обуна баҳоси адрес
1. Андижон	3006	3474	3578	6012	6948	7156
2. Бухоро	3010	3530	3660	6020	7060	7320
3. Жиззах	3006	3422	3630	6012	6844	7260
4. Навоий	3010	3244	3816	6020	6488	7632
5. Наманган	3006	3370	3630	6012	6740	7260
6. Самарқанд	3006	3500	3916	6012	7000	7832
7. Сирдарё	3006	3292	3682	6012	6584	7364
8. Сурхондарё	3010	3478	3868	6020	6956	7736
9. Тошкент ш.	2757	3276	5515		6552	
10. Тошкент вил.	2909	3507	3637	5817	7013	7273
11. Фарғона	3006	3396	3578	6012	6792	7156
12. Хоразм	3010	3556	3920	6020	7112	7840
13. Қашқадарё	3010	3244	3686	6020	6488	7372
14. Қорақалпоғистон	3010	3712	3842	6020	7424	7684

• «АДОЛАТ» ГАЗЕТАСИНИНГ НАШР КЎРСАТКИЧИ – 100. БАРЧА АЛОҚА БЎЛИМЛАРИДА ОБУНА БЎЛИШИНГИЗ МУМКИН.

ВАҚТ ҒАНИМАТ, ФУРСАТНИ ҚЎЛДАН БЕРМАНГ. «АДОЛАТ»га ЁЗИЛСАНГИЗ, АДОЛАТ ҲАМИША ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛАДИ.

Бу турфа олам

АРВОҲНИ СУРАТГА ОЛИШДИ

Англияда қўриқчиларга тегишли видеокамера билан иккита арвоҳнинг сурати олинди.

Рейтер агентлиги берган хабарга кўра, улар Лестер шаҳридаги эски бинода яшайдилар. Бу бино эса ҳозир тасвирий санъат музейига айлантирилган.

Музей директорининг гапига кўра, иккита ўзидан нур таратаётган «оқ либосли арвоҳлар» тасвири плёнкада аниқ кўринади. Арвоҳлар ўзидан ўта кучли номаълум энергия чиқаргани учун видеокамера ишдан чиққан. Плёнкаси эса яхши сақланган. Шунингдек, музей директори арвоҳлар бирининг юзи бундан 200 йил аввал вафот этган шу бино хўжайинининикига жуда ўхшашлигини айтган.

ЖЕКИ ЧАН КУЗАТУВ ОСТИДА

«Тиғиз вақт – 2» фильмини суратга олишда қатнашаётган барча актёрлар Америка махсус хизмат вакилларининг кузатуви остида қолдилар.

Улар машҳур актёрлардан дастхат олиш учун келишмаган албатта. Гап шундаки, киночилар сохта пул тарқатиш айбловига дучор бўлишган. Лас Вегасда фильм эпизодлари суратга олинаётган пайтда актёрлар бино устида жангга шунчалик берилиб кетишдики, сохта пул солинган чамадон пастга тушиб кетди ва унинг ичидаги кино учун тайёрланган сохта долларлар ҳар томонга сочилиб кетди. Суратга олиш гуруҳи сочилиб кетган пулларнинг барчасини йиғиб олишга улгуришмади. Атрофда турган томошабинлар анчагина пулни териб қочишди. Бу воқеа бутунлай унутилиб кетиши мумкин эди, аммо Лас Вегас ва Лос Анжелесдаги дўконларга сохта пул билан кириб савдо қилувчилар кўпайиб кетди. Махсус хизмат вакиллари бу пулларнинг суратга олиш пайтида йўқолган пуллар эканлигини бирпасда аниқладилар.

ГИЁҲВАНДЛАР ОТИЛМОҚДА

Хитойда 1 ва 2 август кунлари 56 нафар гиёҳванд моддаларни сотувчилар отиб ташланди.

Қатл этиш маросимида Хитойнинг ўзидаги ва бошқа хорижий юртлардан келган бангиликка қарши ташкилотларнинг вакиллари қатнашдилар. Уларни ёпиқ жойда отишган бўлса, 20 нафар нашафурушга нисбатан ҳукм Юнь-иань вилояти марказидаги «Кунминь» стадионида амалга оширилди. Бу ерда гиёҳванд моддаларни сотувчиларни қўл-оёғи боғлиқ ҳолда кекирдагидан отиб ўлдиришди.

САВИЛ ҚОЛГАН ЕР ОСТИ ЙЎЛИ

Сан-Паулу шаҳри полицияси Лотин-Америкасидаги йирик қамоқхоналардан бирига элтувчи ер ости йўлини топишди. Полиция маҳкамаси вакилининг айтишича, 24 метрли бу ер ости йўли Карандиру қамоқхонаси мажмуасига яқин жойлашган уйлардан бирида бошланиб, унинг деворлари остидан ўтган, бироқ юқорига очиб чиқишга улгурилмаган. Ўша уйда бўлган икки эркак ва бир аёл ҳибсга олинган.

7 мингдан кўпроқ маҳбуслар сақланадиган Карандиру турмаси Бразилияда бўлиб ўтган маҳбусларнинг оммавий норозилиги чоғида марказ бўлган эди.

Бу йил қамоқхона бузилиши керак. Шунинг учун тугатилаётган қамоқхонага яширин ер ости йўли кимга ва нима учун керак бўлиб қолгани сирлигича турибди. Ҳибсга олинганларни сўроқ қилиш чоғида бунинг сабаби эҳтимол ойдинлашар.

«Адолат» газетаси таҳририяти газетанинг бош ҳисобчиси Отабек Мадаминовга бувиси **Шарифахон аянинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

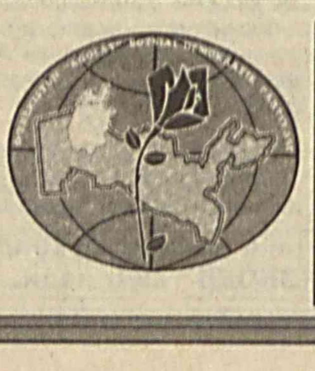

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Т. О. ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖЎРАБОЕВ, Р. З. АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ҲАЙДАРОВ, К.РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари) Д. К. ҚИРҒИЗБОЕВ (бўлим мудири), Р. АЗИМОВ, Т. И. ЭРГАШЕВ, А. МАМАЖОНОВ, Ў.Ф. ЖЎРАЕВ, Н. НУРМАТОВ, М. КАЛОНХОНОВ.

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона – 133-41-89.
Хатлар ва шикоятлар бўлими – 136-55-64.

Навбатчи – Вилоят ШОДИЕВА

Саҳифаловчи – Бахтиёр ҚЎШОҚОВ

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасидан 140 рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма Г– 2836, ҳажми—2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А–2 Адади: 1391 та
Газета IBM компьютерида терилди.

Қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти–20.00. Босишга топширилди 20.00.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.